

Practici *de* Audit

Camera Auditorilor Financiari din România

Anul III, Nr. 2(10)/2014

REPORTAJ

Transparență, integritate
și eficiență în auditarea
fondurilor europene

INTERVIU

În dialog cu Lukács János,
președintele Camerei
Auditorilor din Ungaria

EVENIMENT

Inaugurarea
reprezentanței Cluj-Napoca
a CAFR

IDEI, SUGESTII, EXPERIENȚE

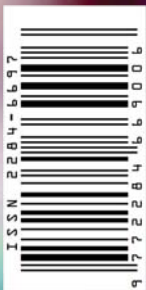
Alocarea prețului de achiziție
Ajustări pentru depreciere
– imobilizări corporale

Soluții pentru
modificarea limitelor actuale
obligatorii de auditare

PROVOCĂRI ȘI TENDINȚE

Feriți-vă de „calul troian”!
Cum recunoaștem profilul
fraudatorului

Preț: 25,00 lei

NOUȚATE
pentru auditori
și stagiași!

Programul de pregătire profesională pentru anul 2014

*Începând cu anul 2014, înscrierea
la cursul de pregătire profesională se face **on-line**
direct pe site-ul CAFR - www.cafr.ro.
Completați urgent pe site-ul CAFR
formularul de înscriere la cursuri pentru anul 2014.*

**Costul aferent participării
la cursul de pregătire profesională
este inclus în cotizația fixă.**

Detalii privind Programul de pregătire profesională continuă
pentru anul 2014 și tematica cursurilor se pot consulta la www.cafr.ro,
secțiunea „Știri și evenimente” sau la Departamentul învățământ și admitere,
telefon: 021.410.74.43, e-mail: invatamant.admitere@cafr.ro

SUMAR

ANUL III, NR. 2 (10)/2014

REPORTAJ

Transparență,
integritate și
eficiență în
auditarea fon-
durilor europene

3

INTERVIU

Lukács János,
președintele Camerei
Auditorilor din
Ungaria:

„O economie de
piață funcțională
nu poate fi concepută fără
încrederea în situațiile
financiare ale firmelor”

6

EVENIMENT

Înființarea Reprezentanței
zonale Cluj-Napoca
a Camerei Auditorilor
Financiară din România

12

IDEI, SUGESTII, EXPERIENȚE

Alocarea prețului
de achiziție
- studiu de caz

Filip Stoica,
ELF Expert

15

Ajustări pentru
depreciere
- imobilizări
corporale

Alexandru Coracioni,
Altrix Consulting

23

Argumente și soluții pentru
modificarea limitelor actuale
obligatorii de auditare
a situațiilor financiare
în România

Ioana Grigorescu

29

Deprecierea activelor în
conformitate cu Standardele
Internaționale de Raportare
Financiară

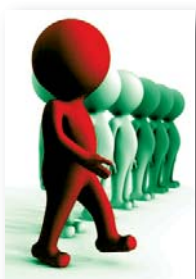
Cristina Guțu, ACCA

34

PROVOCĂRI ȘI TENDINȚE INTERNAȚIONALE

KPMG: Feriți-vă de „calul troian”! Cum recunoaștem profilul fraudatorului

40

Diferențe între Standardele Internaționale de Audit (ISA) și standardele de audit aplicate în Statele Unite

44

Adriana Spiridon, CAFR

Ce așteaptă tinerii profesioniști de la organizațiile profesionale

50

Ana Maria Lupu, CAFR

RUBRICA STAGIARULUI

Planificarea unui audit al situațiilor financiare

52

Lisa Weaver, ACCA

JURIDIC

Noile reguli ale Uniunii Europene privind recunoașterea calificărilor profesionale obținute în statele membre

56

**Daniela Ștefănuț,
Ana Maria Lupu, CAFR**

Practici de Audit

**Revistă editată de
Camera Auditorilor Financieri
din România**

Colegiul editorial

**Daniel Botez, Mircea Bozga, Alexandru Coracioni, Ana Dincă,
Elena Iordache, Ana Morariu, Gheorghe Popescu, Andreia Stanciu,
Filip Stoica, Smaranda Ștreangă**

Consultant științific:

prof. univ. dr. Eugeniu Țurlea

Adresa: Str. Sirenelor nr. 67-69, sector 5, București, Telefon: 021.410.74.43, interior 120,

Fax: 021.410.03.48, E-mail: revista@cafr.ro.

ISSN: 2284-6689; ISSN on-line: 2284-6697

Tipar: Print Group SRL, Șoseaua Fundeni nr. 50B, București,
tel.: 0744.638.772

Colegiul de redacție și colectivul redacțional nu își asumă responsabilitatea pentru conținutul articolelor publicate, care revine exclusiv autorilor. În conformitate cu prevederile legii, reproducerea integrală sau parțială și traducerea materialelor din cuprinsul revistei, cu excepția citărilor exemplificative, sunt interzise fără acordul scris al editorului.

Redacția

Cristiana Rus
– redactor șef

Corneliu Cârlan
– senior editor

Cristina Radu
– secretar de redacție

Nicolae Login
– grafică
și tehnoredactare

**Flavia Cioriceanu,
Ana Maria Lupu,
Adrian Popescu,
Diana Săndulescu,
Adriana Spiridon,
Daniela Ștefănuț,
Angela Tudor**

Transparență, integritate și eficiență în auditarea fondurilor europene

La începutul acestui an, prof. univ. dr. **Horia Neamțu**, președintele CAFR, și **Eugen Orlando Teodorovici**, ministrul fondurilor europene, au semnat un „Protocol de colaborare privind organizarea și desfășurarea activității de audit financiar pentru fonduri europene și alte fonduri nerambursabile de la alți donatori”, în care se prevede că autoritățile responsabile cu autorizarea, reglementarea și supravegherea sistemului financiar al instrumentelor structurale trebuie să conlucreze pentru a asigura transparența, stabilitatea și integritatea sistemului, precum și protecția împotriva neconformității practicilor beneficiarilor de fonduri cu cadrul stabilit prin reglementări naționale și europene. La rândul lor, auditorii financiari trebuie să-și asume responsabilitatea pentru Raportul financiar independent cu privire la opinia asupra cheltuielilor și surselor de finanțare ale proiectului auditat, în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit ale Federației Internaționale a Contabililor (IFAC), adoptate integral de Cameră. Se precizează faptul că această colaborare trebuie concentrată, cu precădere, asupra subiectelor care derivă din întrepătrunderea ce s-a produs la nivel instituțional și operațional, în scopul prevenirii suprapunerii unor activități.

S-a semnat un „Protocol de colaborare privind organizarea și desfășurarea activității de audit financiar pentru fonduri europene și alte fonduri nerambursabile de la alți donatori”

Obiectul colaborării îl reprezintă întreprinderea de acțiuni comune menite să contribuie la realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor și responsabilităților fiecărei autorități, respectiv: pregătirea auditorilor privind aplicarea legislației naționale și europene, armonizate cu cerințele de eligibilitate a cheltuielilor și veniturilor și a modului de abordare legală a acestora din punct de vedere financiar și adoptarea de măsuri comune privind supravegherea auditorilor.

Astfel, CAFR se va asigura de preluarea de la Ministerul Fondurilor Europene și de diseminarea către auditori a regulilor pe baza cărora auditorii au obligația să realizeze misiunile de asigurare cu scop special (ISA 100-805) privind eligibilitatea cheltuielilor și a surselor de finanțare primite și/sau solicitate prin cereri de rambursare de către beneficiari și care să ofere suficiente asigurări Autorității de Management sau altor entități cu rol în gestionarea și certificarea fondurilor nerambursabile de la alți donatori privind orice informații solicitate în legătură cu auditul. Textul Protocolului, precum și detaliile privind pregătirea și atestarea în acest domeniu se regăsesc integral pe site-ul CAFR, la adresa: <http://www.cafr.ro/uploads/Protocol%20MFE-3454.pdf>.

Protocolul a și început să fie pus în practică. Astfel, pe temeiul său CAFR a organizat trei acțiuni de instruire și testare în vederea certificării auditorilor financiari și a firmelor de audit care au dorit să desfășoare misiuni pentru auditarea fondurilor europene.

Câteva precizări privind semnificația protocolului și procesul de certificare a auditorilor financiari în acest domeniu au fost oferite de prof. univ. dr. Horia Neamțu, președintele Camerei Auditorilor Financiari din România, cu prilejul deschiderii unui curs de instruire a candidaților.

„Protocolul încheiat cu Ministerul Fondurilor Europene a rezultat din experiența acumulată în ultimii ani în domeniul auditării fondurilor europene, experiență care a scos la iveală destule lucruri bune, dar și câteva aspecte negative. Pornind de la aceste realități atât pozitive, cât și neajunsuri am încheiat acest protocol tocmai în ideea de a îmbunătăți conținutul rapoartelor de audit, de a le conferi mai multă calitate și de a ridica munca noastră la nivelul așteptărilor, pentru orizontul de timp 2014-2020. Evident că aceste cursuri pe care le facem astăzi și testul cu care se vor încheia se va concretiza pentru cei care îl promovează într-un certificat, care va putea fi

utilizat în perioada următoare, deci pentru contracte ce vor fi încheiate ulterior. Am urgentat lucrurile pentru a pune la dispoziția Ministerului Fondurilor Europene auditori financiari – persoane fizice și juridice – capabile să răspundă cerințelor Protocolului, care să se poată înscrie la achiziția de lucrări de audit pentru fonduri europene. Listele cu persoane fizice și persoane juridice care au obținut certificatul și au îndeplinit toate cerințele prevăzute sunt transmise operativ la Ministerul Fondurilor Europene și ele vor fi actualizate în funcție de elementele care vor apărea. De exemplu, un certificat poate fi retras, iar posesorul său va fi radiat de pe listă dacă la inspecțiile ulterioare efectuate de Departamentul de monitorizare și competență profesională din CAFR va obține calificativul B în loc de A. Ne așteptăm ca, în acest fel, calitatea misiunilor de audit, precum și răspunderea auditorilor să fie mult mai mari deoarece se schimbă și sistemul de auditare. De la acel ISA 4400, cu care majoritatea ați lucrat, încercăm acum să lucrăm după ISA 805 și ISAE 3000, de la caz la caz, în funcție de natura serviciului pe care îl veți achiziționa. În acest sens, am dorit ca în cadrul cursului de instruire, prin lectorii Ministerului Fondurilor Europene, să vă punem la curent cu cerințele

acestei instituții față de misiunile de audit pe care le veți executa, iar, la rândul lor, lectorii Camerei oferă explicații privind ISA 805 și ISAE 3000, insistând asupra unor aspecte de ordin practic.

Precizăm că asemenea cursuri pentru obținerea certificării în auditarea fondurilor europene vor fi organizate semestrial, în funcție de solicitări. Totodată, în cadrul cursurilor de pregătire continuă structurate vom alocă un număr de ore pentru prezentarea aspectelor legate de auditarea fondurilor europene, ceea ce ne va permite să vă punem la curent cu tot ce este nou în domeniu.

În ce ne privește, vom avea în continuare discuții cu reprezentanții Ministerului Fondurilor Europene pentru a conlucra pentru clarificarea documentelor care stau la baza achizițiilor de fonduri europene – contractul de audit, caietul de sarcini, modelul de raport. În acest scop am angrenat în cadrul unui Grup de lucru pe cei mai experimentați și pricepuți auditori, inclusiv din „Big Four”, spre a da acestor documente o formă care să fie agreată de noi, ca profesie. Urmează ca aceste proiecte de documente să fie negociate cu partenerul nostru – Ministerul Fondurilor Europene – pentru a fi aplicate. Toate aceste documente vor fi în final publicate pe site-ul

Camerei și vor fi prezentate și în cadrul cursurilor de pregătire.”

Două condiții au fost esențiale pentru certificare:

- a) să fi obținut calificativul A în urma inspecției făcute de Departamentul de monitorizare și competență profesională din cadrul CAFR;
- b) să fi promovat testul obligatoriu de verificare a cunoștințelor în domeniul instrumentelor structurale și a altor fonduri nerambursabile.

În prima sesiune din anul 2014 au obținut certificat de absolvire a cursului și de promovare a testului de verificare a cunoștințelor privind auditarea proiectelor finanțate din fonduri europene – **752** de auditori financiari.

Listele privind persoanele fizice și juridice care pot audita proiecte finanțate din fonduri europene și din alte fonduri nerambursabile de la alți donatori, conform protocolului încheiat între Ministerul Fondurilor Europene și Camera Auditorilor Financiari din România pot fi consultate pe site-ul www.cafr.ro, secțiunea „Despre noi. Colaborarea CAFR cu alte organisme. Ministerul Fondurilor Europene”.

Listele respective sunt actualizate periodic, în funcție de înscrieri.

O economie de piață funcțională nu poate fi concepută fără încrederea în situațiile financiare ale firmelor

Volumul și complexitatea fluxurilor economice, mărimea entităților economice în zilele noastre nu mai fac posibil controlul și supervizarea de către o singură persoană. În cazul decidenților, în multe cazuri este nevoie de un specialist extern, deoarece lipsesc cunoștințele de specialitate prin care ei pot aprecia situația patrimonială, financiară și performanțele entității

Cum este organizată activitatea de audit în țara dumneavoastră și care este locul ocupat de organismul profesional pe care îl reprezentați în arhitectura profesiei contabile?

Camera Auditorilor din Ungaria este un organism de interes public, cu autonomie financiară, care de la înființarea sa, acum șaisprezece ani, în anul 1997, a reușit să asigure nu numai funcționarea și organizarea profesiei, dar și condițiile desfășurării auditului – conectat la cerințele internaționale – și totodată larga acceptare socială a profesiei. Similar cu alte țări din Uniune, și la noi toți auditorii au dreptul, iar auditorii activi au chiar obligația, să adere la un organism profesional independent, care face posibil ca membrii – în baza comisiilor și reprezentanților aleși de aceștia –, în conformitate cu prevederile legislative, să definească activitățile lor, respectiv să reprezinte interesele economice ale membrilor potrivit interesului public.

Componența și structura Camerei

Societăți comerciale	1.940
Persoane fizice,	5.276
din care:	
- active	2.993
- inactive	2.283
- în Capitală	1.973
- în afara Capitalei	3.303
- femei	3.669
- bărbați	1.607
- sub 40 de ani	381
- între 41-50 ani	1.351
- între 51-60 ani	2.071
- între 61-69 ani	1.150
- peste 70 ani	323

Camera, care acum 10 ani cuprindea 6.000 de membri, azi mai are doar 5.300, care sunt organizați în 20 de organisme locale, având 108 reprezentanți, 16 membri ai Con-

siliului de Administrație, 6 comitete (admitere, educație, profesional, controlul calității, disciplinar, de vot) și 7 secțiuni (fiscalitate, instituții bugetare, instituții de credit, contabilitate, expertiză judiciară, informatică și natură). Pentru cotizația anuală – formată din cotizația fixă de 45.000 de forinți [aprox. 145 euro] și cotizația variabilă de 0,7% din cifra de afaceri – membrii Camerei primesc an de an pregătire profesională de înaltă calitate: cursuri, conferințe, consultanță, revistă, pagina web, materiale de metodologie, materiale profesionale actualizate.

La constituirea Camerei era încă în vigoare legislația privind căreia toate entitățile care conduc contabilitate în partidă dublă au obligația auditului financiar. Ridicarea pragurilor de audit statutar – actualmente auditul este obligatoriu pentru entitățile cu cifra de afaceri de peste 300 milioane forinți (aprox. 1 milion euro) –, precum și abrogarea obligației auditului statutar la autonomiile locale a determinat scăderea numărului misiunilor de audit sub 35 de mii. Astfel, cea mai mare cifră de afaceri din audit se realizează la firmele Big Four.

Auditorii rămași fără misiune fie și-au încheiat statutul lor activ, fie au încercat să se reprofileze către alte servicii, cum ar fi consultanță, contabilitate, audit intern în vederea asigurării existenței lor, respectiv a salvării activității firmelor lor.

Cifra de afaceri totală a membrilor Camerei în anul 2013 a provenit doar în proporție de 48% din audit financiar.

Care sunt obiectivele și stadiul procesului de dezvoltare și modernizare a profesiei contabile în general și auditului financiar în mod deosebit, în contextul așteptărilor și tendințelor de evoluție ale societății?

Lukács János, președintele Camerei Auditorilor din Ungaria

Lukács János este o importantă personalitate a profesiei în Ungaria. În CV-ul său figurează studii universitare absolvite în institute cu activitate de cercetare științifică din Ungaria, Germania și Austria. Este doctor în contabilitate și auditor financiar. Actualmente este conferențiar universitar și director al Departamentului de Finanțe, Contabilitate și Drept Economic din Facultatea de Gestiune a Afacerilor, Universitatea Corvinus din Budapesta și președinte al MKVK (Camera Auditorilor Financiari din Ungaria din anul 2008).

Îndeplinește, de asemenea, funcția de președinte al Asociației Camerelor Profesionale Maghiare și are o bogată activitate în coordonarea presei de specialitate, este autor de cărți, articole științifice și rapoarte de cercetare.

Totodată, este membru al OszB (Comitetul Național de Reglementare Contabilă) din 2005, membru al Comitetului Științelor Economice al MAB (Comitetul Academic de la Miskolc) și membru evaluator al OTKA (echivalent CNCISIS) din Ungaria.

O economie de piață funcțională nu poate fi concepută fără încrederea în situațiile financiare ale firmelor. Necesitatea auditului a fost indusă tocmai de lipsa acestei încrederi, prin faptul că s-au separat acționarii de managementul entităților. Volumul și complexitatea fluxurilor economice, mărimea entităților economice în zilele noastre nu mai fac posibile controlul și supervizarea de către o singură persoană. În cazul decidenților, în multe cazuri este nevoie de un specialist extern, deoarece lipsesc cunoștințele de specialitate prin care ei pot aprecia situația patrimonială, financiară și performanțele entității.

Auditul financiar este o revizie de interes public. Servește interesul tuturor participanților pe piață. Auditorul trebuie să reprezinte interesele tuturor părților, chiar dacă misiunea este primită de la proprietari sau de la reprezentanții acestora

Cum apreciați tendința generală pe plan internațional de convergență a practicilor profesiei contabile și de audit? În ce măsură considerați utilă pentru realitatea din țara dumneavoastră o astfel de orientare și cum vedeți concret realizarea acestui lucru în condițiile specifice în care vă desfășurați activitatea?

O economie de piață funcțională nu poate fi concepută fără încrederea în situațiile financiare ale firmelor. Necesitatea auditului a fost indusă tocmai de lipsa acestei încrederi, prin faptul că s-au separat acționarii de managementul entităților. Volumul și complexitatea fluxurilor economice, mărimea entităților economice în zilele noastre nu mai fac posibil controlul și supervizarea de către o singură persoană. În cazul

decidenților, de multe ori este nevoie de un specialist extern, deoarece lipsesc cunoștințele de specialitate prin care ei pot aprecia situația patrimonială, financiară și performanțele entității. Cum crește distanța între decidenții manageri ai entității și evidențele contabile, așa crește probabilitatea unor distorsiuni voite sau întâmplătoare în informațiile contabile. În același timp, proprietarii, investitorii, și creditorii afacerilor au nevoie de o opinie independentă, lipsită de prejudecăți sau alte interese în luarea de decizii despre entitate. Schimbările frecvente în legislație caracteristice țării noastre îngreunează și mai mult luarea deciziilor, pe când consecințele unor decizii eronate bazate pe informații greșite pot fi catastrofale.

Prin publicarea și depunerea la autorități a situațiilor financiare

crește rolul publicității. Situațiile financiare publicate nu pot conține date eronate, deoarece astfel prejudiciază interesul public. Auditul financiar este o revizie de interes public. Servește interesul tuturor participanților pe piață. Auditorul trebuie să reprezinte interesele tuturor părților, chiar dacă misiunea este primită de la proprietari sau de la reprezentanții acestora. Auditul **produce valoare** atât pentru trezoreria statului, cât și pentru buget, creditori și întreprinderile mandatară. Pe de o parte, în mare măsură contribuie la „albirea” economiei și prin aceasta la creșterea încasării de impozite, deoarece în mod preventiv stimulează întreprinderile la conformarea voluntară cu legislația, fortifică conștiința de a fi controlat, supraveghează bunul public, utilizarea banului public. Pe de altă parte, produce valoare pentru creditori, deoarece diminuează probabilitatea apariției falimentului neașteptat, crește credibilitatea, autenticitatea, transparența, încrederea, urmărește împlinirea principiului continuității activității, viabilitatea întreprinderii. În al treilea rând, produce valoare și pentru întreprinderi, fiindcă ajută la identificarea rezervelor acestora, prin sfaturi utile face posibilă optimizarea fiscală și evitarea amenziilor, cresc acceptarea și credibilitatea companiilor. Auditorii au posibilitatea de a preveni, semnală din timp și descoperi fără sancțiuni atât erorile accidentale, cât și pe cele intenționate, precum și încălcările de legislație.

Care este opinia organizației pe care o reprezentați în legătură cu măsurile de reformare a auditului promovate la nivel european și cum vă pregătiți pentru a le transpune în activitatea practică?

Mai bine de trei ani s-au frământat munții în Comitetul Barnier –

punând în primejdie serioasă profesia de auditor – pentru ca să se nască un... șoricel. Camera noastră întotdeauna a fost de părere că nu există nici o dovadă că înainte de criza economică auditorii nu ar fi executat misiunile în conformitate cu standardele și cerințele legale.

Pentru criza economică toți actorii din piață – instituții financiare, consultanți, guverne, auditori, chiar și populația – pot fi deopotrivă considerați vinovați, însă cel mai puțin auditorii. Datorită denaturării mecanismelor pieței în toamna anului 2008, fie nu a mai funcționat, fie nu a mai putut funcționa „mâna invizibilă” a lui Adam Smith, motiv pentru care și până în ziua de azi cel mai important factor al crizei a fost lipsa de reglementare a piețelor de capital. Însă de o importanță majoră au fost și slaba supraveghere, politica bugetară iresponsabilă, politica monetară greșită, supraevaluarea imobiilelor, creditarea fără limite (excesul de lichiditate, neconcordanța veniturilor de monedă și scadența creditului, excesul de consum al populației).

Autoritățile, în toate statele din lume – făcând referire la teoria clasică și indubitabilă a lui Keynes – trebuiau să intervină și să prevină direcția greșită a fenomenelor. Criza însă nu a fost prognozată de nimeni; nici de presa de specialitate, nici de economiștii teoreticieni. Citind literatura de specialitate din ultimii 10-15 ani, putem constata că nu găsim nici urmă de cuvântul „criză”. Ba mai mult, monetariștii, în frunte cu Milton Friedman sau Eugene Fama, adeptul piețelor eficiente, sau Robert Lucas – cu așteptările raționale – în loc să dea alarma au plasat câte o bombă economică la fiecare apariție în presă.

Trebuie să recunoaștem, cu o oarecare autocritică, că într-adevăr în anumite cazuri nu am atras atenția

asupra riscurilor, a breșelor și a lipsurilor în legislație; nu am fost suficient de zgomotoși cu privire la gradul de îndatorare, lipsa capitalurilor proprii, în privința complexității și intransparenței tranzacțiilor; nu am fost sau nu suntem suficient de curajoși în redactarea de opinii cu rezerve. Riscurile în exces asumate de contractorii noștri pot fi în acest fel puse în relație cu mecanismele flexibile și ineficiente de gestiune a riscurilor.

Considerăm necesară nuanțarea rolului auditului, deoarece părțile interesate pot interpreta greșit conținutul raportului emis de auditor, dacă rolul și limitele auditului nu sunt clar definite. În același timp trebuie diminuate așteptările excesive ale participanților pieței, trebuie clarificat rolul auditului, procedura auditului trebuie să devină mai transparentă.

În ultimii ani a avut loc o creștere semnificativă în nivelul calitativ al auditului datorită aplicării standardelor și a programelor de audit, a materialelor de metodologie și a intensificării cursurilor de calificare. La baza auditului stă scepticismul profesional, însă îndoiala excesivă și fără motiv duce la alte riscuri și crește costurile auditului. Auditorul doar atunci trebuie să pună la îndoială veridicitatea informațiilor primite și să continue procedurile în privința acestora, dacă este nesigură credibilitatea lor.

Camera nu sprijină revenirea completă a auditului financiar la controale substanțiale, deoarece aceasta ridică întrebări atât legate de calitatea auditului, cât și privind costurile, respectiv fezabilitatea lui. Controalele substanțiale pot da o asigurare doar în privința soldurilor, tranzacțiilor verificate, pe când abordarea de control acoperă toate tranzacțiile și soldurile.

Este important să se definească atribuțiile unui audit financiar bazat pe norme legislative, cum trebuie interpretat raportul auditorului, printre altele și raportul conținând opinie cu rezerve.

Utilizatorii trebuie conștientizați de faptul că opinia cu rezerve nu înseamnă că gestiunea firmei are neapărat probleme, eventual că nu și mai poate continua activitatea. Această clarificare este deosebit de actuală și pentru că, în urma răspunsurilor primite de la membrii Camerei, instituțiile financiare „exercită presiune” asupra auditorilor, prin faptul că băncile retrag dreptul societăților de a mai primi linie de credit, dacă primesc opinie cu rezerve. Similar se consideră o „retrogradare” în cazul autonomiilor locale, dacă acestea nu primesc raport cu opinie curată.

Recomandăm limitarea responsabilității auditorului de la situația curență de fără limite, la una rezonabilă.

În mod echivoc susținem introducerea în legislația UE a ISA-urilor în cazul auditurilor statutare, dar în așa fel încât cerințele standardelor să fie ajustate la mărimea întreprinderilor auditate. Prin aplicarea acesteia se poate crea un plan de misiune de audit prin care să se aibă în vedere complexitatea și volumul misiunii, astfel volumul lucrărilor de audit să fie proporțional cu mărimea entității ce reprezintă obiectul auditului. Camera Auditorilor din Ungaria deja de 5 ani a adaptat și a introdus cu utilizare obligatorie standardele internaționale de audit (ISA) sub denumirea de Standarde Naționale Maghiare de Audit, iar aplicarea lor este evaluată atent din 6 în 6 ani de către comitetul pentru controlul calității. Fiecare auditor utilizează un soft care îl sprijină în munca sa zilnică, documentarea fiind realizată electronic (de obicei, în formă scanată), utilizând tehnica exportului de date.

În privința structurilor de supraveghere publică, sprijinim mai strâns colaborare între autoritățile de supraveghere publică ale țărilor membre din UE. Aceasta ar putea îmbunătăți eficiența activităților de supraveghere publică și, cu ajutorul acesteia, ar putea fi eliminate eforturile duble și eventualele suprapunerii.

Ce relații de colaborare ați dezvoltat cu organisme similare pe plan internațional?

Camera este membru în două organisme internaționale: IFAC (International Federation of Accountants) și FEE (Fédération des Experts Comptables Européens). Anual organizăm conferința de două zile a *Celor Patru de la Visegrád* (Polonia, Cehia, Slovacia și Ungaria), precum și întâlniri anuale cu camerele țărilor vecine, printre care evident și România. Am încheiat protocoale de colaborare cu 15 camere (printre altele, camere ale avocaților, inginerilor, medicilor etc.), instituții de educație superioară, asociații ale contabililor și consultanților fiscali.

Cum apreciați cooperarea dintre organizația dumneavoastră și Camera Auditorilor Financiarilor din România? În ce măsură considerați util schimbul de experiență între cele două organizații profesionale?

Relația noastră este excelentă. Participăm la conferințele, evenimentele celeilalte părți. Trimitem reciproc revistele de specialitate editate de cele două Camere. Ne consultăm la ședințele internaționale în unele chestiuni ale profesiei.

Ce proiecte aveți în legătură cu satisfacerea cerințelor membrilor organizației profesionale privind calitatea misiunilor de audit, independența și comportamentul etic al auditorilor și

asigurarea condițiilor pentru o competiție corectă pe piața specifică auditului financiar?

Din cauza crizei economice, coroborat cu abundența ofertelor pe piață, întreprinderile sunt din ce în ce mai puțin dispuse să plătească prețul echitabil, care ar face posibilă efectuarea de către auditori a activităților în mod temeinic și de bună calitate. Pe piața serviciilor de audit s-a pornit o competiție de prețuri și – mai ales în cazul achizițiilor publice, unde singurul criteriu este prețul – părțile participante oferă prețuri mult mai mici decât cele de odinioară, fără să aibă în vedere volumul riscurilor sau numărul orelor de lucru, împărțind astfel tortul ce devine din ce în ce mai mic. Dacă prețul oferit ar porni de la numărul de ore minimale destinate auditului, atunci s-ar îmbunătăți nu numai economicitatea auditului, dar s-ar crește în mare măsură și independența auditorului, și ar permite comparabilitatea pe piață a tarifelor percepute, precum și eliminarea tarifelor reduse într-o manieră ireală.

În marea majoritate a entităților din Ungaria (peste 90%) nu există audit statutar datorită dimensiunilor acestora. Am propus, de mai multe ori, ca situațiile financiare publicate să fie contrasemnate de către un auditor (acesta nu ar fi un audit financiar conform standardelor, ci mai degrabă un audit limitat: verificarea corespondenței situațiilor financiare cu inventarele, evidența analitică, respectarea regulilor de evaluare), ceea ce ar putea asigura îmbunătățirea credibilității informațiilor financiare făcute public, participării pe piață să obțină informații mai potrivite prin „citirea” situațiilor financiare nu numai de la entitățile mari, dar și de la IMM-uri în privința solvabilității și gradului de îndatorare.

Acest sistem de control ar contribui în mare măsură și la stabilitatea economiei: ar proteja entitatea în întocmirea situațiilor financiare într-o manieră profesionistă, guvernul ar putea profita de o economie mai funcțională, ar beneficia de mai multe impozite plătite statului.

Recomandăm mai departe ca peste anumite praguri de valoare ale creditelor, care depășesc valoarea capitalurilor proprii sau 50 milioane de forinți, să nu fie suficientă declarația pe propria răspundere a entității cu privire la existența fondurilor proprii, ci să fie necesară emiterea unei declarații din partea auditorului, care ar confirma veridicitatea solicitării de credit și ar garanta rambursarea sau ar crește probabilitatea acesteia. Prin această măsură instituțiile de credit ar primi

o imagine mai clară asupra potențialilor clienți în privința situației patrimoniale, financiare și a performanței acestora și ar ajuta și la evaluarea riscului fiscal al debitorului.

Pentru efectuarea unor activități contabile și financiare este nevoie de cunoștințe profesionale speciale, care pot fi asigurate doar de auditori. Recomandăm ca pentru ocuparea posturilor de director economic sau contabil șef să se solicite existența diplomei de auditor, iar în comisiile de cenzori să se solicite ca cel puțin un membru să aibă această calificare. În mod similar, autonomiile locale nu pot funcționa fără suport profesional, astfel că ar fi de dorit ca măcar un membru din consiliul de administrație să aibă această calificare.

A consemnat, **Cristiana Rus**

La baza auditului stă scepticismul profesional, însă îndoiala excesivă și fără motiv duce la alte riscuri și crește costurile auditului. Auditorul doar atunci trebuie să pună la îndoială veridicitatea informațiilor primite și să continue procedurile în privința acestora, dacă este nesigură credibilitatea lor

Înființarea Reprezentanței zonale Cluj-Napoca a Camerei Auditorilor Financiari din România

La 21 februarie 2014, la Cluj-Napoca, a fost inaugurată cea de a treia reprezentanță regională a Camerei Auditorilor Financiari din România, cele înființate anterior având sediile la Iași și Brașov. La eveniment au luat parte membrii Consiliului CAFR, auditori financiari din județele aflate în zona noii reprezentanțe: Alba, Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Sălaj, Satu Mare, oficialități locale, reprezentanți ai unor organizații profesionale, ziariști din presa scrisă, radio și televiziune.

În discursul inaugural, prof. univ. dr. **Horia Neamțu**, președintele Camerei Auditorilor Financiari din România, a salutat invitații și membrii Camerei prezenți, mulțumind personalităților locale care au ținut să fie alături la acest moment semnificativ din viața organizației profesionale: **Emil Boc**, primarul municipiului Cluj-Napoca, **Aurelia Cristea**, membru al Camerei Deputaților din Parlamentul României și prof. univ. dr. **Mihaela Luțaș**, prorector al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. După prezentarea pe scurt a Camerei Auditorilor Financiari din România, care în cei 15 ani de activitate a reușit să impună în viața economică și socială a României profesia de auditor, menită să confere încredere în afaceri, președintele Horia Neamțu a adăugat: *„Evenimentul de azi reprezintă un moment important în îndeplinirea mandatului încredințat Consiliului de către colegii noștri la Conferința Națională din anul 2011 pentru constituirea unor reprezentanțe zonale, în centre universitare și localități de prestigiu. Iar Cluj-Napoca reprezintă un oraș de referință pentru România, cu o bogată viață culturală și economică, cu o istorie și tradiții remarcabile și, totodată, cu perspective certe de dezvoltare și progres. Sediul noii reprezentanțe se află acum la dispoziția auditorilor financiari, a firmelor de audit și a stagiatorilor din șapte județe situate în zona de nord-vest a țării. Cu siguranță, având în vedere și experiența anterioară în funcționarea centrelor teritoriale din Iași și Brașov, printr-o bună organizare vom reuși ca în cadrul noii reprezentanțe să asigurăm o eficiență sporită în comunicarea cu membrii din această zonă, consultarea acestora asupra celor mai importante probleme ale organismului nostru profesional, diseminarea rapidă a hotărârilor Consiliului, precum și distribuirea materialelor*

editate în sprijinul auditorilor și stagiatorilor. Suntem convinși că, odată cu înființarea noii reprezentanțe, membrii Camerei și stagiarii vor beneficia prompt de avantajul unei legături mai operative pentru rezolvarea problemelor legate de obținerea vizelor anuale, depunerea rapoartelor de activitate, actualizarea datelor din evidența aferentă Registrului Public al Auditorilor, organizarea și desfășurarea pregătirii profesionale continue. Firește, ne vom bizui în activitatea noii reprezentanțe pe sprijinul unor profesioniști cu experiență, deopotrivă practicieni, dar și universitari, precum și al autorităților locale împreună cu care intenționăm să organizăm și în viitor manifestări profesionale de prestigiu și de utilitate semnificativă atât pentru membrii noștri, cât și pentru viața socială a zonelor în care auditorii noștri își desfășoară misiunile în scopul satisfacerii interesului public, legat de asigurarea unui mediu de încredere în afaceri”.

În continuare, deputatul Aurelia Cristea a formulat calde aprecieri la ideea organizării acestei reprezentanțe la Cluj-Napoca și a subliniat interesul pe care atât mediul politic, precum și cel de afaceri și cel uni-

versitar îl acordă acestei profesii:

„Vă felicit pentru că ați înțeles nevoia de a vă apropia față de cei din zonă care sunt de fapt membri ai comunității dumneavoastră de auditori financiari din România. Mă bucur foarte mult că ați ales să deschideți aici acest sediu regional pentru că orașul Cluj-Napoca, facultățile care sunt aici oferă o bază foarte bună pentru tot ceea ce înseamnă viitorii membri ai comunității de auditori financiari. Am avut ocazia să ne întâlnim de foarte multe ori în Comisia pentru buget finanțe, unde am discutat despre rolul și importanța auditorului financiar în economia românească, este un fel de medic care acordă certificat de sănătate acolo unde face audit. Este vorba, până la urmă, de sănătatea sistemului financiar pe care dumneavoastră o aveți în grijă și am vrea să realizăm o colaborare foarte bună și în viitor în tot ce ține de inițiative legislative și de diverse amendamente care pot fi aduse la actuala legislație.”

La rândul său, primarul municipiului Cluj-Napoca, Emil Boc, a felicitat Consiliul Camerei pentru inițiativa de a înființa această reprezentanță la Cluj-Napoca și a promis sprijinul autorităților locale pentru buna

desfășurare a acestei activități, exprimând, totodată, aprecierile sale pentru rolul social important al auditului financiar în crearea climatului de încredere necesar în actualele condiții economice:

„Bine v-am găsit în Capitala Transilvaniei!

Suntem convinși că nici nu putea fi ales un alt loc pentru un sediu regional decât aici și apreciez faptul că dumneavoastră ați dat curs acestei invitații și acestei șanse de a spune că aici, la Cluj-Napoca, sunt oameni de valoare, oameni competenți, cu un rezervor plin de resurse. Însăși prezența prorectorului Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca este o dovadă a faptului că avem aceste resurse de care dumneavoastră aveți nevoie în continuare. În al doilea rând aș spune că e importantă prezența dumneavoastră aici pentru că arătați că, deși pe hârtie regionalizarea nu s-a făcut, practic ea se face și avem o regionalizare profesionistă, în care se pot rezolva mult mai bine problemele la nivel local și regional decât la nivel național. Cel puțin din perspectiva complicațiilor birocratice, evităm deplasări sau lucruri care pot fi rezolvate pe plan local și putem să folosim resursele pe care

le avem aici. De asemenea, în contextul crizei financiare globale și al neîncrederii generate de criză, prezența dumneavoastră profesionistă pe piață aduce un semn de încredere. Pentru aceasta vă felicit și vă urez succes în continuare. Iar pe componenta fondurilor europene, extrem de importantă pentru România, și în exercițiul financiar anterior și pentru cel care va urma, transparența utilizării acestor resurse publice prin auditarea proiectelor va contribui foarte mult la prestigiul României.”

A urmat momentul tăierii panglicii de către președintele Horia Neamțu, deputatul Aurelia Cristea și primarul Emil Boc.

Reprezentanța este amplasată într-un sediu modern și funcțional, pregătit într-un timp record de Executivul Camerei, împreună cu auditori financiari din Cluj-Napoca, sub coordonarea conf. univ. dr. **Emil Irimie Popa**, de la Facultatea de Științe Economice și Gestiunea

Afacerilor din cadrul Universității Babeș-Bolyai.

În esență, activitățile principale care se vor desfășura de reprezentanța zonală se structurează pe două categorii:

- activitatea de asigurare a serviciilor pentru membri: evidențiere, informare, colectare a rapoartelor și declarațiilor specifice, asigurarea îndeplinirii obligațiilor membrilor etc.
- activitatea de evidență privind admiterea, pregătirea continuă a auditorilor financiari și a stagiarilor pentru zona de referință.

Activitatea reprezentanței regionale a CAFR se va afla sub directa coordonare a conducerii executive a Camerei.

În ziua evenimentului, la sediul reprezentanței din Cluj-Napoca s-au desfășurat și ședințele de lucru ale Biroului Permanent și, respectiv, a Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România.

Posturile de televiziune locale – Realitatea TV și Digi 24 – l-au avut ca invitat pe prof. univ. dr. Horia Neamțu, care a vorbit despre Camera Auditorilor Financiari din România, despre rolul social al auditorilor financiari și despre semnificația înființării Reprezentanței Cluj-Napoca a CAFR.

De asemenea, evenimentul inaugurării Reprezentanței Cluj-Napoca a CAFR a format obiectul unor reportaje în publicațiile „Ziua de Cluj”, „Napoca News” și „Cluj Azi”, iar postul Radio Cluj și-a informat ascultătorii cu privire la momentul înființării reprezentanței.

Reprezentanța Cluj-Napoca a Camerei Auditorilor Financiari din România asigură servicii pentru 371 de auditori persoane fizice, 84 de firme de audit și 161 de stagiari și are sediul în strada Traian Moșoiu nr. 46, apartament 17, tel/fax: 0264.455.667, mobil: 0756.133.170, e-mail: centru.cluj@cafr.ro.

Alocarea prețului de achiziție

Studiu de caz

Filip Stoica,
auditor financiar, evaluator
autorizat, membru acreditat
ANEVAR, Elf Expert

Potrivit IFRS 3 *Combinări de întreprinderi*, în cazul achiziției unei întreprinderi contabilizarea acestei operațiuni trebuie să se facă folosindu-se **metoda achiziției**.

Dobânditorul recunoaște activele, datoriile și datoriile contingente identificabile ale entității, dobândite la valoarea justă a acestora la data achiziției, precum și fondul comercial, ca un activ necorporal rezidual.

Prin metoda achiziției, combinarea de întreprinderi este privită din perspectiva entității care participă la combinare, identificată drept dobânditor. Dobânditorul cumpără active nete și recunoaște activele dobândite și, de asemenea, datoriile și datoriile contingente asumate, **inclusiv pe acelea care nu au fost recunoscute anterior de către entitatea dobândită**.

Evaluarea activelor și datoriilor **dobânditorului** nu este afectată de tranzacție și nu se recunosc alte active sau datorii suplimentare ale dobânditorului în urma tranzacției, deoarece acestea nu fac obiectul tranzacției (IFRS 3, paragraful 15).

1. ASPECTE TEORETICE

Aplicarea metodei achiziției include următoarele etape:

- evaluarea costului aferent combinării;
- evaluarea activelor și componentelor achiziționate;
- alocarea, la data achiziției, a costului combinării în activele dobândite și în datoriile și datoriile contingente asumate.

Dobânditorul trebuie să aloce costul aferent combinării de întreprinderi prin recunoașterea activelor, datoriilor și datoriilor contingente identificabile ale entității dobândite care îndeplinesc criteriile de recunoaștere enunțate la punctul 37 din IFRS 3, la valoarea lor justă.

Criterii de recunoaștere a activelor, datoriilor și datoriilor contingente identificabile:

- în cazul unui activ care nu este **imobilizare necorporală** este probabil ca toate beneficiile economice ulterioare aferente să revină dobânditorului, iar valoarea justă a acestuia poate fi evaluată în mod fiabil;
- în cazul unei datorii care nu este datorie contingentă este probabil ca pentru decontarea ei să fie necesară generarea unei ieșiri de resurse care încorpo-

rează beneficii economice, iar valoarea justă a datoriei respective poate fi evaluată în mod fiabil;

➔ în cazul unei imobilizări necorporale sau a unei datorii contingente, valoarea justă a acestora se poate evalua în mod fiabil.

În conformitate cu paragraful 37 din IFRS 3, dobânditorul recunoaște separat o imobilizare necorporală a entității dobândite la data achiziției numai dacă aceasta corespunde definiției imobilizărilor necorporale enunțate în IAS 38 *Imobilizări necorporale* și dacă valoarea sa justă poate fi evaluată în mod fiabil.

În conformitate cu IAS 38, un activ îndeplinește criteriul de identificare enunțat în definiția imobilizărilor necorporale numai dacă:

- ➔ este separabil, adică poate fi separat sau desprins din entitate și vândut, transferat, cesionat printr-un contract de licență, închiriat sau tranzacționat, individual sau împreună cu un alt contract, activ sau datorie; sau
- ➔ decurge din drepturi contractuale sau alte drepturi legale, indiferent dacă acele drepturi sunt transferabile sau separabile de entitate sau de alte drepturi și obligații.

Prin urmare, în vederea alocării prețului de achiziție în cadrul operațiunii prezente, activele identificabile urmează să fie evaluate la valoarea justă care, atunci când informațiile de piață permit, este valoarea de piață a acestora.

2. STUDIU DE CAZ

2.1. Date de identificare a tranzacției

- Societatea achizitoare „A”
- Societatea achiziționată „B”

- Prețul plătit: 2.000.000 EUR
- Data achiziției 31.07.20XX

2.2. Identificarea activelor

Imobilizări corporale:

- ☞ **clădiri:** societatea are în proprietate un imobil, utilizat pentru activitatea de bază;
- ☞ **echipamente tehnologice:** 6 poziții;
- ☞ **calculatoare și echipamente periferice:** 141 de poziții;
- ☞ **mijloace de transport:** un autoturism;
- ☞ **mobilier și birotică:** 17 poziții;

Capital de lucru: (Stocuri + creanțe – datorii) au fost luate în considerare la valorile nete contabile.

Disponibilități aflate în conturi: 1.507.150 lei (353.816 EUR).

Imobilizări necorporale înregistrate

Imobilizările necorporale înregistrate în patrimoniul societății achiziționate, la data achiziției se compun din două licențe (B-W și E-C), precum și din licențe software care asigură funcționarea tehnicii de calcul.

Imobilizări necorporale neînregistrate, identificate:

Recunoașterea imobilizărilor necorporale ca elemente separate în cazul alocării prețului de achiziție va fi analizată în conformitate cu IFRS 3, care prevede următoarele:

Dobânditorul recunoaște separat o imobilizare necorporală a entității dobândite la data achiziției numai dacă aceasta corespunde definiției imobilizărilor necorporale enunțate în IAS 38 *Imobilizări necorporale* și dacă valoarea sa justă poate fi evaluată în mod credibil (IFRS 3 – paragraful 45).

În conformitate cu IAS 38, elementele care definesc imobilizările

necorporale sunt: *caracterul identificabil, controlul asupra unei resurse și existența beneficiilor economice viitoare* (IAS 38 - paragraful 10)

O imobilizare îndeplinește criteriul de **identificare** din definiția unei imobilizări necorporale atunci când:

- a) este separabilă, adică poate fi separată sau divizată de entitate și vândută, transferată, autorizată, închiriată sau schimbată, fie individual, fie împreună cu un contract, un activ sau o datorie corespondentă, sau
- b) decurge din drepturi contractuale sau de altă natură legală, indiferent dacă acele drepturi sunt transferabile sau separabile de entitate sau de alte drepturi și obligații. (IAS 38 – paragraful 12)

O entitate **controlează** o imobilizare dacă entitatea are capacitatea de a obține beneficii economice viitoare de pe urma resursei și de a restricționa accesul altora la acele beneficii. (IAS 38 – paragraful 13)

Beneficiile economice viitoare care decurg dintr-o imobilizare necorporală pot include venitul din vânzarea produselor sau serviciilor, economisirile sau alte beneficii rezultate din utilizarea imobilizării de către entitate. (IAS 38 – paragraful 17).

Conform IFRS 3, categoriile de imobilizări necorporale care pot fi dobândite într-o combinație de întreprinderi și care corespund definiției unei imobilizări necorporale sunt:

- ☞ Imobilizări necorporale legate de marketing;
- ☞ Imobilizări necorporale legate de clienți;
- ☞ Imobilizări necorporale din domeniul artistic;
- ☞ Imobilizări necorporale bazate pe contracte;

☞ Imobilizări necorporale tehnologice.

Pentru recunoașterea unei imobilizări necorporale au fost parcurse următoarele etape:

- ☞ Identificarea categoriilor posibile conform prevederilor IFRS 3;
- ☞ Analiza acestora din punct de

vedere al prevederilor IAS 38, (definiția imobilizărilor necorporale) și IFRS 3;

☞ Stabilirea elementelor **recunoscute** ca imobilizări necorporale.

În cazul de față, categoriile potențiale de imobilizări necorporale, **supuse identificării** și rezultatul analizei sunt prezentate în **Tabelul 1**.

Analiza acestor variante presupune parcurgerea unui algoritm pentru fiecare activ (**Figura 1**).

Rezultatele analizei pe criteriile din **Figura 1** sunt prezentate în **Tabelul 2**.

Contractele cu clienții

Prin achiziția integrală a societății **B**, societatea **A** a dobândit, ca o condiție a achiziției, continuarea derulării contractelor cu patru bănci (BCR, BRD, ING și CEC) pentru o perioadă de 3 ani.

În perioada analizată, cifra de afaceri realizată cu acești patru clienți de către Societatea **B** reprezintă circa 85% din cifra de afaceri totală a acesteia.

Contractele cu personalul

Acestea presupun analiza contractelor de muncă, eventualitatea existenței „oamenilor cheie” și a personalului specializat pe domeniul îngust în care funcționează societatea.

Structura personalului societății **B** este prezentată în **Tabelul 3**.

2.3. Evaluarea activelor identificate

2.3.1. Estimarea valorii juste a imobilizărilor corporale

- ☞ metoda capitalizării chiriei pentru clădire = 954.300 lei (224.029EUR);
- ☞ metoda comparației de piață pentru autoturism = 18.200 lei (4.300 EUR);
- ☞ metoda comparației de piață pentru echipamente = 714.400 lei (167.690 EUR).

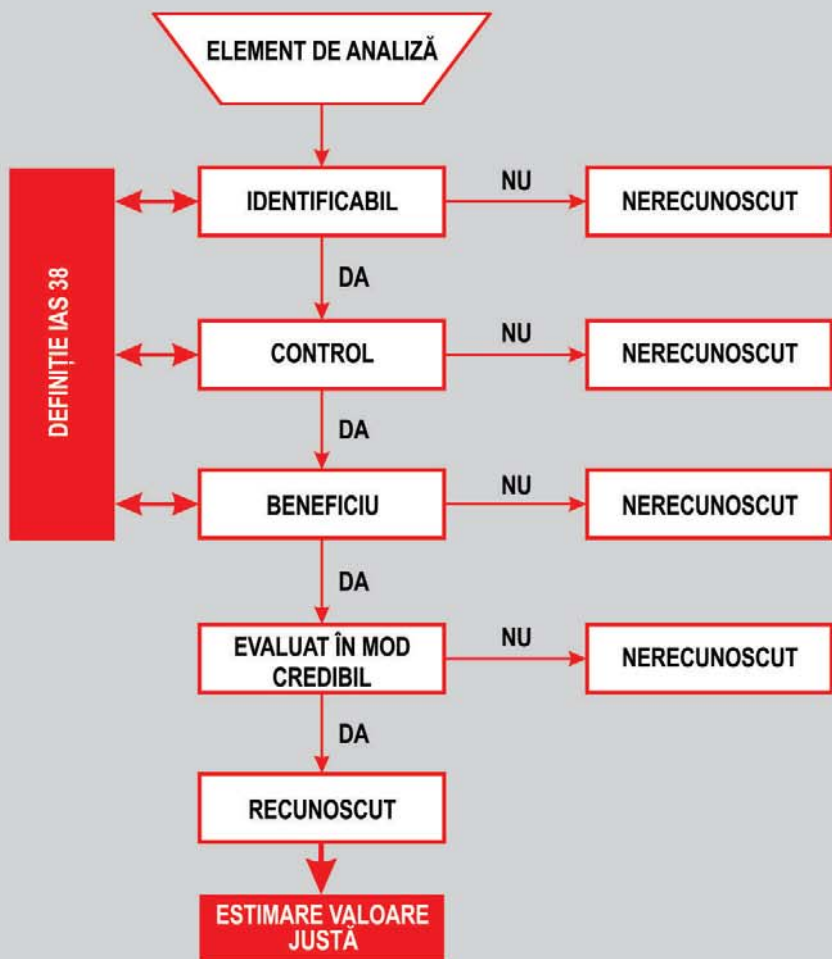
2.3.2. Estimarea valorii juste a imobilizărilor necorporale

Imobilizările necorporale se compun din programe software recunoscute și înregistrate în contabilitatea

Tabel 1

Imobilizare necorporală	Rezultat
Imobilizări necorporale legate de marketing	
Mărci	nu e cazul
Nume de domenii de internet	nu e cazul
Mărci de uniforme	nu e cazul
Titluri de ziar	nu e cazul
Acorduri de non-concurență	nu e cazul
Imobilizări necorporale legate de clienți	
Liste de clienți	nu e cazul
Portofoliu de producție sau comenzi încă neonorate	nu e cazul
Contracte cu furnizorii	nu e cazul
Relații contractuale cu clienții	identificat
Imobilizări necorporale din domeniul artistic	
Piese de teatru, spectacole de operă sau de balet	nu e cazul
Cărți, reviste, ziare și alte opere literare	nu e cazul
Lucrări muzicale	nu e cazul
Tablouri și fotografii	nu e cazul
Materiale video și audiovizuale	nu e cazul
Imobilizări necorporale bazate pe contracte	
Licențe, redevențe și moratorii	nu e cazul
Contracte de publicitate, construcții, management	nu e cazul
Contracte de leasing	nu e cazul
Autorizații de construire	nu e cazul
Contracte de franciză	nu e cazul
Drepturi de operare și emisie	nu e cazul
Drepturi de folosință din domeniul exploatarei miniere	nu e cazul
Contracte de servicii	nu e cazul
Contractele cu personalul	identificat
Imobilizări necorporale tehnologice	
Tehnologie patentată	nu e cazul
Software și informații înregistrate pe suport digital	identificat, înregistrat
Tehnologie nepatentată	nu e cazul
Bază de date	nu e cazul
Secrete comerciale	nu e cazul
Altele	nu e cazul

Figura 1

Tabel 2

Activul	Identificabil	Control	Beneficii viitoare	Rezultat
Software	DA	DA	DA	Înregistrat
Contractele cu clienții	DA	DA	DA	Recunoscut
Contractele cu personalul	DA	DA	DA	Recunoscut

Tabel 3

Nr.crt.	Studii / calificări	Nr. personal în 2010
1	Personal auxiliar	Necalificați
		Calificați
		Tehnic
2	Personal operativ	Studii medii
		Studii medii de specialitate
		Studii superioare
3	Conducere executivă	Șef serviciu
		Director

societății, precum și din imobilizări necorporale identificate (contracte cu clienții și contracte cu personalul) și care se evaluează în scopul alocării prețului de achiziție.

Cele două licențe de bază au fost evaluate prin comparația de piață, iar licențele legate de funcționarea echipamentelor de calcul – prin metoda costului de înlocuire net. Valoarea justă a licențelor deținute de societate, estimată la data evaluării, este de 1.742.336 lei, respectiv 409.028 EUR.

Evaluarea personalului calificat

Domeniul de activitate al societății este extrem de specializat. Personalul care deservește societatea are diverse specializări și niveluri de calificare diferite, după cum este prezentat în Tabelul 4.

Evaluarea personalului calificat s-a făcut pe baza datelor și informațiilor privind recrutarea, pregătirea profesională și durata medie de atingere a performanțelor la nivelul celor realizate la momentul evaluării.

Valoarea justă a forței de muncă calificată, astfel estimată, este de 106.057 EUR.

Evaluarea contractelor preferențiale

Una din condițiile negociate la cumpărarea pachetelor de acțiuni de la cele patru bănci a fost menținerea contractelor de procesare a operațiunilor cu carduri pentru o perioadă care variază între 24 luni și 36 luni (Tabelul 5).

Conform celor prezentate, a fost identificat ca un activ necorporal distinct avantajul pe care societatea îl are din relația contractuală cu acești patru clienți.

Metodologia de evaluare a acestor contracte presupune parcurgerea următorilor pași:

Tabel 4

- lei -

Categorie de salariați	Nivelul de calificare/funcția	Salariu anual	Număr de salariați	Media salarială anuală/salariat
Personal auxiliar	necalificat	23.280	1	23.280
	calificat	27.660	1	27.660
	IT - administrator rețele,	38.400	1	38.400
Personal operativ	studii medii	382.500	10	38.250
	studii medii de specialitate	50.688	1	50.688
	studii superioare	509.988	10	50.999
Conducere executivă	șef serviciu	442.404	3	147.468
	director	376.344	1	376.344
Total			28	

Tabel 5

- lei -

Banca	Venit realizat în N-2		Venit realizat în N-1		Venit realizat în N		Data expirării
BCR	1.719.965	33,22%	1.918.935	34,18%	2.444.727	37,25%	30.06.15
UCT	863.841	16,69%	827.999	14,75%	844.557	12,87%	30.06.15
RZB	1.037.639	20,04%	557.333	9,93%	414.739	6,32%	30.06.16
BRD	805.470	15,56%	1.358.659	24,20%	1.899.306	28,94%	30.06.15

- ➔ identificarea și analiza elementelor de venituri și cheltuieli aferente celor patru contracte;
- ➔ calcularea duratei de valabilitate rămasă a contractelor;
- ➔ determinarea ratei de actualizare a fluxurilor de numerar;
- ➔ stabilirea ipotezelor privind evoluția fluxurilor de numerar;
- ➔ proiecția veniturilor și cheltuielilor pentru fiecare contract, pe durata de valabilitate rămasă;
- ➔ identificarea activelor contribuatoare la realizarea fluxurilor de numerar ale contractelor;
- ➔ estimarea ratei de rentabilitate a activelor contribuatoare;
- ➔ estimarea necesarului de capital de lucru;
- ➔ calculul beneficiului fiscal din amortizare pentru activele contribuatoare;

- ➔ estimarea fluxurilor de venit aferente activelor contribuatoare și deducerea lor din fluxurile totale ale activului corporal de evaluat;
- ➔ estimarea valorii juste a contractelor preferențiale.

Veniturile realizate de societate din cele patru contracte reprezintă circa 85% din totalul cifrei de afaceri realizate pentru fiecare din ultimii trei ani.

Pe baza ipotezelor privind evoluția vânzărilor pentru perioada de previziune au fost proiectate fluxurile de numerar aferente contractelor, ținând cont de perioadele de valabilitate a clauzelor de menținere a acestora după achiziție.

Rata de actualizare, reprezentând costul capitalului pentru societatea **B** (societate neîndatorată), este de 12,34%, calculată pe baza modelului CAPM, astfel:

$$\text{Costul capitalului} = R_f + \beta_T \times \text{MPR},$$

unde:

R_f = reprezintă *rata fără risc* exprimată în termeni nominali și denominată în euro;

β_T = reprezintă coeficientul de volatilitate *beta total* prin intermediul căruia s-a cuantificat riscul sistematic și specific aferent întreprinderilor ce-și desfășoară activitatea în domeniul procesării plăților online cu card bancar în economii emergente;

MPR = reprezintă *prima de risc a pieței de capital* estimată pentru cazul unei economii emergente;

Rata fără risc luată în considerare în cadrul modelului CAPM este reprezentată de randamentul la scadență oferit de obligațiunile de stat germane cu scadență de 10 ani, respectiv 2,74%.

În estimarea coeficientul de volatilitate beta total s-a luat în considerare coeficientul beta pentru companii din același sector de activitate ca și societatea B ce activează în economii emergente. În calculul coeficientului de volatilitate pentru societatea B s-a luat în considerare gradul mediu de îndatorare a întreprinderilor din același sector de activitate, cota medie efectivă a impozitului pe profit și coeficientul mediu de corelație cu piața de capital. Nivelul estimat pentru coeficientul de volatilitate beta este de 1,2.

Impactul riscului de țară face ca prima de risc a piețelor de capital emergente să fie mai mare decât cea estimată pentru piețele de capital dezvoltate. S-a considerat astfel că prima de risc a piețelor de capital emergente înglobează în mărimea sa prima de risc de țară. Ca urmare, prima de risc a pieței românești de capital a fost calculată prin adăugarea la prima de risc a piețelor de capital dezvoltate de 5%, a primei

de risc de țară de 3% aferentă ratingului BAA3 acordat de Moody's României.

Astfel, rata de actualizare estimată este de 12,34% ($K_C = 2,74\% + 1,2 \times 8\% = 12,34\%$)

Ratele de rentabilitate ale activelor contribuatoare pe baza cărora au fost estimate fluxurile de numerar aferente acestora sunt prezentate în Tabelul 6.

Capitalul de lucru necesar a fost estimat pe baza necesarului din perioada de analiză, proporțional cu

veniturile realizabile din contracte (Tabelul 7).

Disponibilitățile păstrate în bănci, în depozite la termen, în sumă de 1.507.150 lei (353.816 EUR) nu au fost incluse în capitalul de lucru, fiind recunoscute separat ca un activ.

Activele contribuatoare la realizarea veniturilor aferente contractelor au fost identificate și evaluate așa cum este prezentat mai sus în raport, rezultând valorile prezentate în Tabelul 8.

Estimarea beneficiului fiscal din amortizare s-a calculat în condițiile fiscalității din România, pe baza rentabilității estimate pentru fiecare clasă de active și a duratelor de utilizare rămase.

Astfel, au fost obținute următoarele valori: 1,0741 pentru clădiri, 0,1602 pentru echipamente și mijloace de transport, 1,1512 pentru software, 1,1533 pentru contracte, 1,0633 pentru forța de muncă și 1,1834 pentru capitalul de lucru.

Fluxurile de numerar adecvate ale activelor contribuatoare, precum și ponderea acestora în valoarea fluxurilor de numerar ale contractelor sunt calculate pe baza valorilor juste ale fiecărui activ, a duratelor utile rămase, precum și a ratei de actualizare calculată pentru societate.

Pe baza datelor și calculelor prezentate mai sus a fost evaluat activul necorporal constituit din contractele deținute de societate cu cele patru bănci, după cum urmează:

☞ Din EBITDA (Indicator reprezentând excedentul brut din exploatare înainte de dobânzi și amortizare) aferentă contractelor au fost scăzute fluxurile adecvate ale activelor contribuatoare, rezultând fluxurile nete aferente contractelor, înainte de impozitare.

☞ Au fost apoi deduse sumele reprezentând impozitul pe profit calculat cu cota legală de 16%, rezultând fluxurile nete după impozitare.

☞ Fluxurile nete după impozitare aferente contractelor au fost actualizate cu rata de actualizare de 13,34%, (+1 peste rata de actualizare valabilă pentru societate), suma acestora fiind 367.577 EUR.

Tabel 6

Activele contribuatoare	Perioada de amortizare	Coefficienți de ponderare față de WACC societate	Rentabilitatea activelor
Clădiri	20	-3,00%	9,34%
Echipamente	3	-3,00%	9,34%
Mijloace transport	3	-3,00%	9,34%
Softuri	3	-1,00%	11,34%
Forța de muncă	20	+1,00%	13,34%
Contracte	3	+1,00%	13,34%
Capital de lucru	1	-6,00%	6,34%

Tabel 7

Explicații	2009	2010	2011	2012	2013
Venituri	1.318.039	438.476	1.497.163	894.017	67.523
Pondere	2,42%	8,02%	8,02%	8,02%	8,02%
NFR	31.906	35.154	120.034	71.677	5.414
Variația		3.248	84.879	-48.357	-66.263

Tabel 8

Activul	Valoarea justă EUR	Fluxuri generate EUR	Ponderea FNAC* în fluxurile aferente contractelor
Clădire și teren	224.029	5.261	1,20%
Echipamente	167.690	20.098	4,58%
Mijloace de transport	4.300	515	0,12%
Capital de lucru	35.154	36.413	8,30%
Softuri /licențe	409.028	50.269	11,46%
Forța de muncă	224.029	3.497	0,80%

* Fluxurile de numerar adecvate ale activelor contribuatoare

☞ Valoarea justă a contractelor de 425.323 EUR a fost obținută prin ponderarea fluxurilor nete actualizate cu coeficientul reprezentând beneficiul fiscal de 1.1571, estimat pentru contracte.

Calculul este redat în **Tabelul 9**.

2.4. Alocarea prețului de achiziție

Algoritmul de alocare a prețului de achiziție este următorul:

☞ Din prețul de achiziție plătit de societatea „A” pentru achiziționarea pachetului de 100% din acțiunile societății „B” rezultă

că activele corporale însumează 396.019 EUR, activele necorporale însumează 692.497 EUR, iar capitalul de lucru 29.909 EUR, disponibilitățile fiind de 353.816 EUR.

☞ Diferența dintre prețul plătit – de 1.800.000 EUR și valoarea de piață a activelor identificate

Tabel 9

- euro -

Explicații	Pondere FNAAC în flux contracte	2010	2011	2012	2013
Venituri aferente contractelor		438.476	1.512.742	909.838	69.599
EBITDA		190.896	658.529	395.658	30.365
clădiri	1,20%	5.261	18.150	10.916	835
echipamente	4,58%	20.098	69.339	41.704	3.190
mijloace de transport	0,12%	515	1.778	1.069	82
capital de lucru	8,30%	36.413	125.623	75.556	5.780
softuri /licențe	11,46%	50.269	173.427	104.308	7.979
forța de muncă	0,80%	3.497	12.065	7.256	555
Total		116.053	400.382	240.810	18.421
Fluxuri de numerar înainte de impozitare		74.843	258.147	154.849	11.944
Procent de impozit		16%	16%	16%	16%
Valoare impozit		11.975	41.303	24.776	1.911
Fluxuri de numerar net de impozit		62.868	216.843	130.073	10.033
Nr. de luni		2	10	22	31
Factor de actualizare	13,34%	0,9793	0,9009	0,7949	0,7236
Flux de numerar actualizat		61.569	195.356	103.391	7.260
Flux de numerar actualizat - TOTAL		367.577			
Beneficiul fiscal din amortizare	1,1571	57.746			
Valoare contracte		425.323			

Tabel 10

Explicații	Sume-EUR	Sume-LEI
Preț achitat de cumpărător	1.800.000	7.667.460
Active corporale	396.019	1.686.922
Terenuri și clădiri	224.029	954.296
Echipamente	167.690	714.309
Autoturisme	4.300	18.317
Active necorporale	692.497	2.949.830
Soft	409.028	1.742.337
Contracte	283.469	1.207.493
Capital de lucru	29.909	127.403
Disponibilități	353.816	1.507.150
TOTAL ACTIVE IDENTIFICATE	1.472.241	6.271.305
FOND COMERCIAL	327.759	1.396.155
- din care forța de muncă	106.057	451.771

reprezintă fond comercial în valoare de 327.759 EUR.

☞ Menționăm că în valoarea fondului comercial este inclusă și valoarea forței de muncă specializată, evaluată la suma de 106.057 EUR, datorită faptului că reglementările contabile aplicabile în România nu recunosc separat acest tip de activ necorporal.

În Tabelul 10 prezentăm alocarea prețului de achiziție pe activele identificate și pe fondul comercial.

3. CONCLUZII

Alocarea prețului de achiziție este un proces complex, care face parte din aria mai largă a evaluării pentru raportarea financiară.

Necesitatea acestei evaluări vine din faptul că, în cazul achizițiilor și combinărilor de întreprinderi, prețul plătit de dobânditor este negociat în mod global, dar standardele de contabilitate aplicabile cer reflectarea în contabilitate a activelor dobândite în mod individual.

Spre deosebire de evaluarea activelor și datoriilor pentru prezentarea acestora în situațiile financiare la data bilanțului, când sunt supuse evaluării elementele patrimoniale reflectate în contabilitate la această dată, evaluarea pentru alocarea prețului de achiziție se realizează și pentru acele active (necorporale) identificate, dar neînregistrate, cum sunt în cazul nostru contractele cu clienții, forța de muncă și fondul comercial.

De remarcat faptul că fondul comercial nu se recunoaște în contabilitate decât în astfel de cazuri. După înregistrare, fondul comercial poate fi supus amortizării sau este testat pentru depreciere la finele fiecărei perioade de raportare financiară.

Bibliografie

Stan, Sorin V.; Anghel, Ion, *Evaluarea întreprinderii*, Editura IROVAL București, 2013;

International Valuation Standards Council, *Standardele Internaționale de Evaluare (IVS)*, ediția 2011, Editura IROVAL, București 2011;

IASB, *Standardele Internaționale de Raportare Financiară*, editura CECCAR, 2011

Ministerul Finanțelor Publice, Reglementările contabile conforme cu directivele europene, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 3055/2009.

Ajustări pentru deprecieri

– imobilizări corporale

Alexandru Coracioni,
ACCA,
auditor financiar Altrix
Consulting

Legislația contabilă națională recomandă entităților aplicarea unei metode de evaluare în scopul determinării pierderilor din deprecieri ale imobilizărilor corporale și necorporale. Metoda recomandată este metoda actualizării fluxurilor de trezorerie (DCF). Această metodă, foarte mult folosită de către evaluatorii profesioniști, nu a reușit încă să devină un instrument de lucru uzual pentru personalul entităților din cauza dificultăților de ordin teoretic în aplicare. Cadrul de reglementare din România nu furnizează detalii tehnice pentru aplicare. Pentru cei care doresc mai multe explicații, surse valoroase de informație sunt IAS 36 – Deprecierea activelor, precum și literatura de specialitate din domeniul evaluării. În fapt, această metodă va produce o estimare contabilă pentru depreciera activelor, iar pentru cei care auditează situațiile financiare, standardul care furnizează indicațiile potrivite referitoare la procedurile aplicabile este ISA 540 – Auditarea estimărilor contabile, inclusiv a estimărilor contabile la valoarea justă și a prezentărilor aferente.

CADRUL CONTABIL DIN ROMÂNIA (OMF 3.055/2009)

În conformitate cu reglementările contabile din România, un activ reprezintă o resursă controlată de

către entitate ca rezultat al unor evenimente trecute, de la care se așteaptă să fie generate beneficii economice viitoare pentru entitate¹.

În acest context, beneficiile economice reprezintă potențialul de a contribui, direct sau indirect, la flu-

xul de numerar sau echivalente de numerar către entitate. Această contribuție se reflectă fie sub forma creșterii intrărilor de numerar, fie sub forma reducerii ieșirilor de numerar, de exemplu, prin reducerea costurilor de producție.

¹ Ordinul ministrului finanțelor publice 3.055/2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.766 din 10 noiembrie 2009

În situațiile financiare anuale, elementele de natura activelor, datorilor și capitalurilor proprii se reflectă și se evaluează la valoarea contabilă, pusă de acord cu rezultatele inventarierii. La stabilirea valorii de inventar a bunurilor se va aplica principiul prudenței, potrivit căruia se va ține seama de toate ajustările de valoare datorate depreciierilor sau pierderilor de valoare.

Evaluarea imobilizărilor corporale și necorporale, cu ocazia inventarierii, se face la valoarea de inventar, stabilită în funcție de utilitatea bunului, starea acestuia și prețul pieței. Considerăm că în fapt, la data inventarierii, entitatea realizează, prin procesul de inventariere, în mod indirect un test al deprecierei activelor, așa cum este descris în IAS 36, cu mențiunea că OMFP 3.055/2009 nu prezintă în mod explicit procesul de determinare a valorii recuperabile așa cum este prezentat în cadrul standardului internațional de contabilitate.

Pentru imobilizările corporale și necorporale, la determinarea pierderilor din depreciere pot fi avute în vedere, de către evaluatori independenți **sau de personalul entității**, și alte metode de evaluare (de exemplu: **metode bazate pe fluxuri de numerar**). Activele imobilizate sunt active generatoare de beneficii economice viitoare și deținute pe o perioadă mai mare de un an.

În situația în care s-a optat pentru reevaluarea imobilizărilor corporale, se aplică prevederile subsecțiunii 8.2.5. „Reguli de evaluare alternative” din OMFP 3.055/2009.

Entitățile pot proceda la reevaluarea imobilizărilor corporale existente la sfârșitul exercițiului financiar, astfel încât acestea să fie prezentate în contabilitate la valoarea justă, cu

reflectarea rezultatelor acestei reevaluări în situațiile financiare întocmite pentru acel exercițiu.

Reevaluarea imobilizărilor corporale se face la valoarea justă de la data bilanțului. Valoarea justă se determină pe baza unor evaluări efectuate, de regulă, de profesioniști calificați în evaluare, membri ai unui organism profesional în domeniu, recunoscut național și internațional.

În mod evident prevederile legislației contabile naționale permit entităților să determine prin personalul propriu deprecierea activelor, dar creșterile de valoare vor fi recunoscute doar în urma lucrărilor unor profesioniști externi.

IAS 36 – DEPRECIEREA ACTIVELOR

Obiectivul standardului este furnizarea unor îndrumări către entități pentru a determina dacă un activ este depreciat și cum trebuie să fie recunoscută deprecierea². Standardul prezintă în mod explicit faptul că în calculul valorii de utilizare a unui activ trebuie să fie reflectate următoarele elemente:

- Estimarea fluxurilor de trezorerie viitoare pe care entitatea se așteaptă să le obțină de la activul respectiv;
- Preconizări privind posibile variații de valoare sau plasarea în timp a acelor fluxuri de trezorerie viitoare;
- Valoarea-timp a banilor, în funcție de rata actuală a dobânzii la plasamente fără risc de piață;
- Prețul suportării incertitudinii inerente activului;

- Alți factori, cum ar fi absența lichidității, care ar trebui luați în calcul la estimarea valorii fluxurilor de trezorerie viitoare.

Conducerea trebuie să evalueze rezonabilitatea ipotezelor pe care se bazează previziunile fluxurilor de trezorerie prin comparație cu fluxurile reale, precum și în consecvență cu rezultatele realizate în trecut.

La sfârșitul fiecărei perioade de raportare, entitatea trebuie să efectueze un test pentru deprecierea activelor, iar în situația în care sunt identificate indicii de depreciere tre-

² IFRS, Standardele Internaționale de Raportare Financiară. Norme oficiale emise la 1 ianuarie 2013, ed. C.E.C.C.A.R., București

buie estimată valoarea recuperabilă a activelor. Această valoare recuperabilă reprezintă cea mai mare valoare dintre valoarea justă minus costurile generate de vânzare și valoarea de utilizare, unde **valoarea de utilizare** reprezintă valoarea actualizată a fluxurilor de trezorerie viitoare preconizate să se obțină de la un activ.

Pentru a evalua dacă există o indicație că un activ este depreciat, entitatea poate considera cel puțin următoarele elemente: **surse externe** de informații (spre exemplu, declinul valorii de piață), dar și **surse interne** de informații (spre exemplu, dovezi referitoare la învechire sau deteriorare fizică).

Standardul precizează că nu este necesară întot-

deauna determinarea atât a valorii juste a unui activ, cât și a valorii de utilizare. Dacă una dintre aceste valori depășește valoarea contabilă a activului, avem un indiciu că activul nu este depreciat, iar estimarea celeilalte valori nu mai este necesară.

Cel mai bun indiciu pentru determinarea valorii juste minus costurile generate de vânzare este prețul unei tranzacții reale apărute în piață, în mod obiectiv. În condițiile actuale, putem aprecia că metoda bazată pe fluxuri de trezorerie actualizate va prevala în fața obținerii unor informații despre prețuri ale unor tran-

zacții care sunt rare sau chiar inexistente.

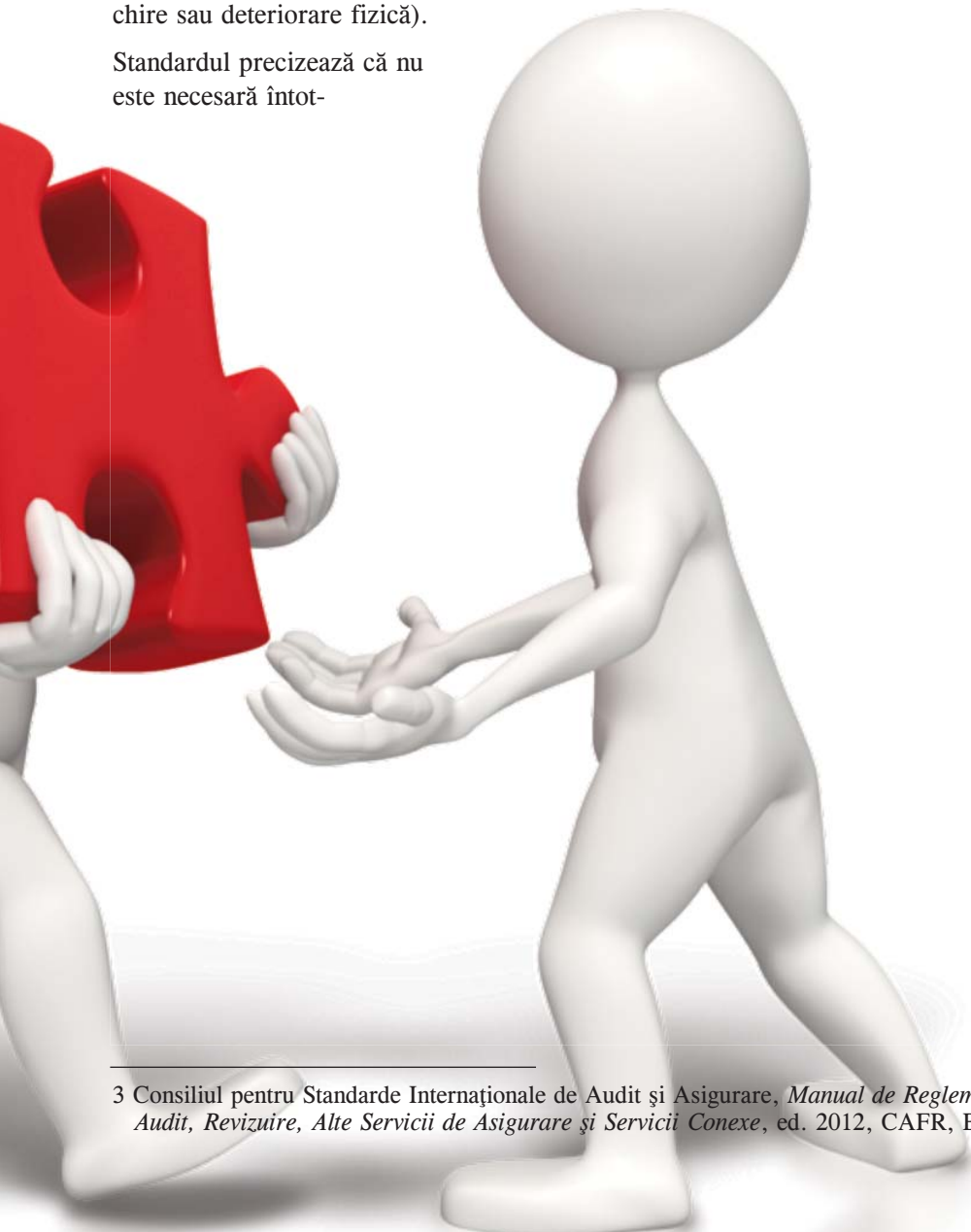
Estimarea valorii de utilizare parcurge două etape:

- Estimarea intrărilor și ieșirilor de numerar care apar în procesul de utilizare continuă a activului și de cedare a acestuia;
- Utilizarea unei rate potrivite de actualizare pentru ajustarea acestor fluxuri de trezorerie estimate.

În practică, de multe ori este puțin probabil să putem estima fluxurile de trezorerie viitoare aferente unui singur activ individual, mai ales în situația în care acesta face parte dintr-o linie sau hală de producție. Din acest motiv, standardul recomandă aplicarea metodei pentru o **unitate generatoare de numerar**, acesta fiind cel mai mic grup identificabil de active care generează intrări de numerar independente într-o mare măsură de intrările de numerar generate de alte active sau grupuri de active. O pierdere din depreciere trebuie recunoscută pentru o unitate generatoare de numerar dacă – și numai dacă – valoarea recuperabilă a unității este mai mică decât valoarea contabilă a unității, în mod proporțional pe baza ponderii valorii contabile a fiecărui activ din unitate.

Standardul prezintă două metode de abordare a valorii actualizate:

- Abordarea tradițională: aplicațiile contabile folosesc un singur set de fluxuri de trezorerie estimate și o singură rată de actualizare corespunzătoare riscului;
- Abordarea fluxurilor de trezorerie preconizate: se determină fluxurile de trezorerie ca o medie ponderată cu probabilitatea de apariție pentru diferite

alternative.

În ceea ce privește estimarea ratei de actualizare, o entitate poate utiliza în practică:

- Costul mediu ponderat al capitalului;
- Rata marginală de împrumut a entității;
- Alte rate ale împrumuturilor pe piață.

Aceste estimări ale ratei de actualizare trebuie ajustate pentru diferite riscuri specifice, cum ar fi riscul de țară, riscul de schimb valutar și riscul de preț. De asemenea, rata de actualizare folosită trebuie să fie o rată înainte de impozitare.

ISA 540 – AUDITAREA ESTIMĂRILOR CONTABILE, INCLUSIV A ESTIMĂRILOR CONTABILE LA VALOAREA JUSTĂ ȘI A PREZENTĂRILOR AFERENTE

Standardul tratează responsabilitățile auditorului cu privire la estimările contabile, inclusiv estimările contabile la valoarea justă, precum și reprezentările informațiilor aferente acestor estimări într-un audit al situațiilor financiare³. Estimările contabile la valoarea justă care creează o diferență față de suma recunoscută inițial sau prezentată în situațiile financiare nu reprezintă o denaturare a situațiilor financiare.

Obiectivul auditorului este de a obține probe de audit suficiente și adecvate cu privire la gradul în care estimările contabile la valoarea justă sunt rezonabile, iar prezentările aferente sunt adecvate în conformitate cu cerințele cadrului de raportare financiară aplicabil.

Motivul principal pentru care entitatea va utiliza estimări contabile este

determinat de existența inerentă a incertitudinilor aferente activității de afaceri, dar și de necesitățile metodei de evaluare prevăzută de cadrul de raportare financiară. Aceste cadre de raportare pot fi uneori mai mult sau mai puțin explicite în ceea ce privește metoda specifică de evaluare, precum și asupra prezentărilor aferente din cadrul situațiilor financiare. Aceasta este și situația referitoare la metoda bazată pe fluxuri de numerar, amintită în cadrul OMF 3.055/200.

În anumite situații, dacă modelul utilizat în estimare și dezvoltat de către entitate are un **grad ridicat** de specializare sau pentru proiectarea căruia au fost utilizate **ipoteze** ce nu pot fi observate pe piață, apare posibilitatea existenței unei incertitudini a estimării relativ ridicată. Această incertitudine a estimării poate fi influențată de asemenea de **subiectivitatea** ipotezelor utilizate. Această subiectivitate poate fi determinată, spre exemplu, de către părținerea conducerii (intenționată sau neintenționată) cu intenția, spre exemplu, de a influența rezultatele.

În mod normal incertitudinea estimării la valoarea justă poate fi eliminată dacă există o piață activă și deschisă care furnizează informații credibile și disponibile rapid asupra prețurilor tranzacțiilor efective, dar acest deziderat nu este atins în perioada pe care o traversăm din cauza condițiilor generale predominante și care au creat o lipsă majoră de lichiditate.

Ipotezele utilizate în cadrul estimării se bazează pe informații disponibile în perioada elaborării situațiilor financiare, iar auditorul nu este responsabil pentru precizarea unor informații viitoare care ar fi putut avea un impact semnificativ asupra ipotezelor utilizate.

Pentru entitățile din sectorul public

poate exista cazul particular în care activele deținute nu generează fluxuri de trezorerie și nu au o piață activă, situație care nu constituie subiectul prezentului articol.

Standardul ISA 540 prezintă detalii asupra anumitor proceduri de evaluare a riscului aferent procesului de estimare, cum ar fi:

- Identificarea și evaluarea riscurilor de denaturare semnificativă în relație cu estimările contabile;
- Înțelegerea cerințelor cadrului de raportare financiară cu privire la condițiile de recunoaștere, condițiile de implementare, asupra naturii prezentărilor obligatorii sau permise;
- Existența politicilor contabile privind estimările contabile, precum și corelarea acestora cu cerințele cadrului de raportare financiară;
- Identificarea informațiilor relevante care afectează estimările contabile;
- Revizuirea circumstanțelor care au condus la necesitatea estimărilor contabile;
- Analiza tehnicii de evaluare folosite;
- Înțelegerea domeniului de afaceri sau a sectorului de activitate;
- Înțelegerea ipotezelor (grad de semnificativitate, relevanță, consecvență la nivel intern);
- Conformitatea ipotezelor cu planul de afaceri al entității și mediul extern (surse de informație interne și externe);
- Natura și aria de cuprindere a documentației – dacă există – ce justifică ipotezele;
- Măsura în care estimarea contabilă depinde de aplicarea raționamentului;

- Sensibilitatea estimării contabile la schimbarea ipotezelor;
- Durata perioadei de previziune și relevanța informațiilor extrase din evenimente trecute pentru previziune;
- Inspectarea de către auditor a stării fizice curente a unui activ;
- Analiza schimbărilor de mediu. Spre exemplu, apariția unei piețe active poate indica faptul că utilizarea fluxurilor de trezorerie actualizate pentru estimarea valorii juste nu mai este adecvată;
- Testarea măsurii în care informațiile pe care se bazează ipotezele sunt corecte, complete și relevante;
- Analiza sursei, relevanței și credibilității informațiilor sau a datelor externe;
- Recalcularea estimării contabile;
- Analiza argumentației conducerii privind rezonabilitatea metodei de evaluare selectate;
- Analiza necesității dezvoltării unei estimări punctuale sau a unui interval de estimare.

ISA 540 prezintă aceste proceduri într-o manieră detaliată; enumerarea realizată mai sus este doar indicativă și se înscrie în firul logic de prezentare al articolului. În majoritatea cadrelor de raportare financiară, evaluarea la valoare justă se bazează pe ipoteza de continuitate a activității. Condițiile economice generale provoacă în perioada de criză financiară lipsa lichidității pe piață, iar în acest caz valorile juste se stabilesc pe baza unor prețuri scăzute în mod semnificativ. Considerăm că responsabilitățile auditorului financiar din punct de vedere al procedurilor de audit care trebuie aplicate în conformitate cu prevederile ISA 540 își păstrează valabilitatea și utilitatea în situația analizei modului

de aplicare al determinării valorii de utilitate, așa cum este prezentată metoda în cadrul IAS 36 (metoda fluxurilor de trezorerie).

METODA FLUXURILOR DE TREZORERIE (APLICAȚIE SIMPLIFICATĂ)

Următoarele informații sunt legate de elementele unei linii de producții tehnologice ale unei entități la data de raportare:

- Valoarea contabilă a liniei de producție este de 112 mii lei;
- Valoarea justă minus costurile de vânzare este de 100 mii lei;
- Tipul fluxurilor de numerar este determinat de veniturile și cheltuielile generate de către linia de producție, care constituie o unitate generatoare de numerar;
- Durata de previziune explicită este de 5 ani;
- Veniturile normalizate nete în anul 1 sunt în valoare de 100 mii lei și se previzionează o creștere a acestora cu 5% pe an în perioada de previziune explicită;
- Cheltuielile aferente realizării acestor venituri vor crește cu același procent ca acela al dinamicii veniturilor;

- Previziunile indicatorilor financiari au fost făcute în termeni nominali;
- Rata de actualizare pe baza riscului a fost calculată la nivelul de 20%;
- Valoarea reziduală la sfârșitul perioadei explicite este de 20 mii lei.

Aplicarea metodei fluxurilor de trezorerie actualizate este prezentată într-o variantă simplificată în cadrul **Tabelului 1**.

Valoarea fluxului de trezorerie actualizat este calculată conform formulei:

$$V_o = V_n / (1+K)^n$$

Unde:

V_o = suma actuală;

V_n = suma viitoare;

$(1+a)^n$ = factorul dobânzii compuse;

K = rata de actualizare;

n = numărul perioadei.

Această valoare actualizată poate fi calculată într-o foaie de calcul tabelar de tip Excel cu ajutorul funcției NPV (rate, value1, value2, ...). Valoarea totală estimată este determinată ca sumă a fluxurilor de trezorerie actualizate pentru întreaga perioadă. Valoarea recuperabilă este maximul dintre prețul net de vânzare al activului (100 mii lei) și valoarea de utilizare (105 mii lei). În acest caz trebuie recunoscută o pier-

Tabel 1 - Metoda fluxurilor de trezorerie – aplicație simplificată

Indicator / An	An 1 lei	An 2 lei	An 3 lei	An 4 lei	An 5 lei
Intrări (venituri/incasări estimate)	100	105	110	116	122
Valoare reziduală					20
Ieșiri (cheltuieli/plăți)	70	74	77	81	85
Flux de trezorerie net	30	32	33	35	56
Factor de actualizare @ 20%	0,833	0,694	0,579	0,482	0,402
Flux de trezorerie actualizat	25	22	19	17	23
Valoare estimată					105

dere din depreciere, deoarece valoarea recuperabilă de 105 mii lei este mai mică decât valoarea contabilă de 112 mii lei.

Există și varianta prezentată de către IAS 36 de abordare a fluxurilor de trezorerie preconizate. Spre exemplu, pentru primul an fluxul de trezorerie poate să fie 100 mii lei, 200 mii lei sau 300 mii lei, cu probabilități de 10%, 60% și 30%. Fluxul de trezorerie preconizat este de 220 mii lei, iar pentru cazul analizat în Tabelul nr. 1 vom obține o valoare totală de 205 mii lei. În acest caz, nu mai avem o depreciere a activelor și ne putem propune utilizarea serviciilor unui evaluator profesionist în scopul reevaluării activelor.

Pentru determinarea ratei de actualizare cu risc putem folosi o structură în trepte, după cum urmează:

● Rata neinflaționistă	6,0%
● Riscul pentru mărimea întreprinderii	3,0%
● Riscul pentru dependența de clienți	4,0%
● Riscul financiar	2,0%
● Riscul aferent previziunilor	2,0%
● Riscul de țară	3,0%
Total:	20,0%

Această structură în trepte poate fi adaptată conform raționamentului profesional al conducerii entității, luând în considerare diferite riscuri specifice:

- Riscul de piață;
- Riscul financiar;
- Riscul managementului;
- Riscul producției;
- Riscul vânzărilor companiei;
- Riscul mediului de afaceri.

Rata neutră utilizată ca punct de plecare al ratei de actualizare poate fi rata dobânzii de referință furnizată de Banca Națională a României

(vezi site-ul <http://www.bnr.ro/Home.aspx>). În proiectarea și alegerea ratelor și mărimii riscurilor utilizate pentru determinarea ratei de actualizare cu ajutorul modelului structurii în trepte, entitatea poate folosi propriile estimări (benchmarking) bazate pe cunoașterea specifică a segmentului de afaceri în care își desfășoară activitatea. Considerăm că este important ca în acest scop entitatea să definească cât mai corect riscurile cu care se confruntă afacerea respectivă.

Pentru calculul ratei de actualizare se mai poate folosi formula de calcul, recomandată în îndrumările de evaluare:

$$K = R_f + \beta \times (R_m - R_f) + \alpha$$

unde:

R_f = rata fără risc, care este rata efectivă a rentabilității activelor fără risc;

R_m = rata așteptată a rentabilității de pe piață;

$(R_m - R_f)$ = prima de risc, peste rata fără risc, obținută din deținerea unui portofoliu de „piață”;

β = factorul beta, un factor care cuantifică riscul sistematic (sau nediversificabil) al unui anumit activ, în raport cu riscul pieței acțiunilor calculat pentru un portofoliu reprezentativ;

α = factorul alfa sau riscul specific al întreprinderii (respectiv, care poate reflecta primele de risc de țară, al întreprinderii sau de dimensiune)

Din punct de vedere al auditorului financiar, acesta trebuie să aplice procedurile de audit așa cum sunt precizate în cadrul ISA 540 pentru a determina riscurile semnificative aferente procesului de estimare al valorii de utilizare și, implicit, atunci când este cazul, al pierderilor din depreciere calculate.

CONCLUZIE

În contextul absenței unor informații ‘numeroase’ provenind dintr-o piață activă referitoare la valoarea justă observăm necesitatea utilizării unor modele matematice, cum este și metoda fluxurilor de trezorerie actualizate, care pot să furnizeze valori cu semnificație informațională utile în procesul de producere al situațiilor financiare. Pentru auditorul financiar, această situație poate constitui o provocare profesională, el trebuind să își dezvolte abilitatea de a înțelege, deopotrivă, cadrul general macro-economic, dar și metoda sau modelul utilizat, atât ca necesitate, dar și ca tehnică de lucru. Articolul nu își propune să detalieze din punct de vedere tehnic metoda fluxurilor de trezorerie actualizate, cât să prezinte mai curând complexitatea temei atât pentru personalul entității, din punct de vedere al implementării metodei, cât și pentru auditorul financiar, în vederea auditării modelului realizat.

Bibliografie

- Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare, *Manual de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire, Alte Servicii de Asigurare și Servicii Conexă*, Ed. 2012, CAFR, București, 2013.
- IFRS, *Standardele Internaționale de Raportare Financiară. Norme oficiale emise la 1 ianuarie 2013*, ed. C.E.C.C.A.R., București
- International Valuation Standards Council, *Standardele Internaționale de Evaluare 2011*, ANEVAR, București 2011.
- Ordinul ministrului finanțelor publice 3.055/2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene*, Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.766 din 10 noiembrie 2009

Argumente și soluții pentru modificarea limitelor actuale obligatorii de auditare a situațiilor financiare în România

Dr. Ioana Grigorescu,
Universitatea
„1 Decembrie 1918,
Alba Iulia,
auditor stagiar

În unele țări există încă conceptul de „audit universal” conform căruia li se impune tuturor firmelor să-și auditeze situațiile financiare. Astăzi acest concept pierde tot mai mult teren în Europa, unde se propune creșterea limitelor legale obligatorii de auditare a situațiilor financiare.

O asemenea tendință este important a fi luată în considerare și în România, atât în legătură cu cerința ridicării încrederii în mediul de afaceri, cât și pentru lărgirea pieței auditului financiar, al cărei potențial de ofertă poate fi mai bine valorificat în interesul publicului. În acest sens, propunem un posibil studiu de impact asupra unor mărimi modificate ale limitelor obligatorii de auditare în țara noastră.

LIMITELE OBLIGATORII DE AUDITARE ÎN ROMÂNIA ȘI EUROPA

Directiva 2006/43/CE permite firmelor care nu trec de anumite limite să nu fie obligate a-și audita situațiile financiare. Aceste limite sunt fixate în mod independent de către fiecare stat membru. Astfel, în România situația se prezintă conform **Tabelului 1**. Dacă analizăm situația în România se pot încadra

în aceste limite obligatorii de auditare toate categoriile de întreprinderi, mai puțin microîntreprinderile. Criteriile după care o întreprindere din România se încadrează într-o categorie de întreprindere sau alta, în conformitate cu Legea nr. 346/2004¹ sunt sintetizate în **Tabelul 2**.

În **Tabelul 3** prezentăm distribuția țărilor din Uniunea Europeană în funcție de limitele maxime de auditare alese.

Din **Tabelul 3** rezultă că România a fixat limitele obligatorii de auditare la fel ca Belgia și Anglia și mai ridicate decât Spania, Norvegia, Franța sau Portugalia, deși nivelul de dezvoltare economică este foarte diferit. Firmele de mari dimensiuni din țările specificate ajung relativ ușor la aceste limite, datorită faptului că puterea de cumpărare este mare și de aici crește și nivelul cifrei de afaceri.

1 Legea nr. 346 din 14 iulie 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 681 din 29 iulie 2004, cu modificările și completările ulterioare

Tabel 1 - Limitele obligatorii de auditare a situațiilor financiare în România - mii euro

	ROMÂNIA	
	Situații financiare individuale	Situații financiare ale grupului
Total active	3.650	17.520
Cifra de afaceri	7.300	35.040
Număr angajați	50	250

Sursă: Procesare proprie

Tabel 2 - Criteriile de clasificare a întreprinderilor în România

Categorie firmă	Număr angajați	Cifra de afaceri netă	Total active
Microîntreprinderi	1 – 9	până la 2 mil €	până la 2 mil €
Întreprinderi mici	10- 49	până la 10 mil €	până la 10 mil €
Întreprinderi mijlocii	50 – 249	până la 50 mil €	până la 43 mil €
Întreprinderi mari	250 – 999	-	-
Întreprinderi foarte mari	1000 sau mai mulți	-	-

Sursă: Procesare proprie

Tabel 3 - Limitele europene maxime obligatorii de auditare a situațiilor financiare

Țări	Cifra de afaceri	Total active
Austria, Germania, Irlanda, Italia, Luxemburg, Țările de Jos, Slovenia	> 8,00 mil. €	> 4,00 mil. €
Belgia, Cipru, România, Anglia	< 8,00 mil. €	< 4,00 mil. €
Grecia, Polonia, Spania, Norvegia (pentru Total Active)	între 5 și 5,7 mil. €	între 2,5 și 3 mil. €
Cehia, Franța, Lituania, Portugalia, Slovacia, Croația (pentru Cifra de afaceri)	între 2 și 4,9 mil. €	între 1 și 1,9 mil. €
Bulgaria, Danemarca, Estonia	între 1 și 1,9 mil. €	Între 0,5 și 0,9 mil. €
Finlanda, Ungaria, Letonia, Malta, Suedia, Croația (pentru Total Active), Norvegia (pentru Cifra de afaceri)	< 1,00 mil. €	< 0,5 mil. €
TOTAL ȚĂRI 29	-	-

Sursă: FEE (2013)

Tabel 4 - Situația numărului de firme auditate în România în anii 2011 și 2012

Categorie de firme auditate	Număr angajați	Cifra de afaceri*	Total active*	Nr. firme auditate în anul 2011**	Nr. firme auditate în anul 2012**
MICI MIJLOCII MARI FOARTE MARI	10 - 249 și peste 50	min. 7.300	min. 3.650	1040	946

*Cifrele sunt exprimate în mii euro; ** Datele au fost culese din adresa de răspuns a „Departamentului servicii pentru membri” a CAFR, la solicitarea noastră

Sursă: Procesare proprie

SITUAȚIA ACTUALĂ A NUMĂRULUI DE FIRME AUDITATE ÎN ROMÂNIA

Având în vedere cele prezentate până acum, în conformitate cu datele oferite de către „Departamentul servicii pentru membri” al Camerei Auditorilor Financieri, în România situația numărului de firme care au fost obligate să-și auditeze situațiile financiare în anii 2011 și 2012 este prezentată în Tabelul 4.

PROPUNERE DE AJUSTARE A LIMITELOR OBLIGATORII DE AUDITARE ÎN ROMÂNIA

Este adevărat că tendințele actuale pe plan european sunt acelea de creștere a limitelor obligatorii de auditare și de sprijinire a firmelor de dimensiuni mai mici în sensul reducerii cheltuielilor administrative ale acestora.

Având în vedere această tendință europeană și analizând situația din România, *susținem ideea să rămână excluse de obligația de a-și audita situațiile financiare toate firmele care se încadrează în categoria „întreprinderi mici”*.²

În plus, având în vedere nivelul economic actual al României și perspectivele viitoare de dezvoltare, considerăm că nivelul limitelor de auditare fixate de România este prea ridicat, de aceea *opinăm pentru modificarea art. 5(1) din O.M.F.P. 3055/2009, în sensul scăderii nivelului limitelor legale obligatorii de*

2 Motivele pentru care considerăm că „întreprinderile mici” ar trebui să rămână excluse de obligația de a-și audita situațiile financiare au fost prezentate în articolul cu titlul „Studiu asupra limitelor obligatorii de auditare a situațiilor financiare în România”, publicat în Revista „Audit Financiar” nr. 8/2013, pag. 8-14

*auditare mai aproape de realitatea românească și anume între 5 și 5,7 milioane de euro pentru cifra de afaceri și între 2,5 și 3 milioane de euro pentru total active.*³

STUDIUL DE IMPACT ASUPRA IMPLEMENTĂRII MĂSURILOR PROPUSE ÎN LEGĂTURĂ CU AJUSTAREA LIMITELOR OBLIGATORII DE AUDITARE ÎN ROMÂNIA

În continuare vom analiza care ar fi impactul pe care l-ar produce asupra pieței de audit din România aplicarea propunerilor noastre legate de ajustarea limitelor obligatorii de auditare.

În primul rând am propus ca „întreprinderile mici” să rămână excluse de la obligația de a-și audita situațiile financiare. Din punct de vedere al numărului de angajați acestea nu se încadrează oricum în limitele obligatorii de auditare, având sub 50 de angajați. Vor fi afectate așadar de această modificare (adică nu și vor mai audita situațiile financiare) „întreprinderile mici” cu o cifră de afaceri de la 7.300.000 € și până la 10.000.000 € și cu un volum de active de la 3.650.000 € și până la 10.000.000 €.

Situația numărului de „întreprinderi mici” care nu ar mai fi auditate în România, în conformitate cu propunerea noastră este prezentată în **Tabelul 5**.

Observăm că numărul „întreprinderilor mici” din România care îndeplinesc cel puțin două din cele trei condiții impuse pentru a atinge limitele obligatorii de auditare este foarte mic, adică 256 de firme.

Tabel 5 - Situația numărului de firme care nu ar mai fi auditate în România în acord cu propunerea noastră

Categorie de firmă	Număr angajați	Cifra de afaceri*	Total active*	Număr firme în România la data de 31.XII.2012**
FIRME MICI	10 – 249	Între 7.300 și 10.000	-	256
	10 – 249	-	Între 3.650 și 10.000	1246
	10 - 249	Între 7.300 și 10.000	Între 3.650 și 10.000	Max. 256
Maxim 256				

* Cifrele sunt exprimate în mii euro; ** Cifrele au fost culese din adresa de răspuns a firmei „Borg Design” S.R.L. București (Bază de date „Lista firmelor din România”, www.listafirme.ro), la solicitarea noastră, în data de 26 și 28 iunie 2013
Sursă: Procesare proprie

Tabel 6 - Situația numărului de firme care ar putea fi auditate în România în acord cu propunerea noastră

Categorie de firmă	Număr angajați	Cifra de afaceri*	Total active*	Număr firme în România la data de 31.XII.2012**
FIRME MIJLOCII	50-249	Min. 5.000	-	3.160
	50-249	-	Min. 2.500	4.405
Minim 4.405 firme				

* Cifrele sunt exprimate în mii euro; ** Cifrele au fost culese din adresa de răspuns a firmei „Borg Design” S.R.L. București (Bază de date „Lista firmelor din România”, www.listafirme.ro), la solicitarea noastră, în data de 26 și 28 iunie 2013
Sursă: Procesare proprie

Dacă ne referim la cea de-a doua propunere, de reducere a limitelor obligatorii de auditare în România, firmele afectate de această modificare vor fi „întreprinderile mijlocii” cu:

- ☞ o cifră de afaceri între 5.000.000 și 7.300.000 € și
- ☞ valoarea activelor între 2.500.000 și 3.650.000 €

care, în cazul în care propunerea ar fi aprobată, vor fi obligate să-și auditeze situațiile financiare.

În acest caz, situația numărului de firme care ar fi obligate să-și audi-

teze situațiile financiare ar fi cea prezentată în **Tabelul 6**.

Datele prezentate în tabel demonstrează faptul că în condițiile reducerii limitelor obligatorii de auditare, la nivelul anului 2012 numărul minim al firmelor care ar fi trebuit să-și auditeze situațiile financiare ar fi fost de 4.405.

CONCLUZIA STUDIULUI DE IMPACT

Dacă combinăm datele din ultimele două tabele, observăm că, în condițiile propuse de noi, la nivelul anu-

³ Motivele pentru care considerăm că este necesară scăderea nivelului limitelor legale obligatorii de auditare a situațiilor financiare în România au fost prezentate în articolul cu titlul „Studiu asupra limitelor obligatorii de auditare a situațiilor financiare în România”, publicat în Revista „Audit Financiar” nr. 8/2013, pag. 8-14

lui 2012 s-ar fi auditat în mod obligatoriu un număr de:

4.405 - 256 = 4.149 firme.

În comparație cu numărul de 946 de firme care au fost auditate în anul 2012, numărul de **4.149 de firme ar reprezenta o creștere de peste 4 ori.**

Nu considerăm suficientă nici această cifră, dar ea ține cont de tendințele europene actuale legate de stabilirea limitelor obligatorii de auditare și de condițiile concrete din România. De asemenea, ea poate reprezenta un bun început pentru creșterea ulterioară a numărului de firme care vor îndeplini condițiile obligatorii de auditare. Considerăm că, datorită particularităților economice din România, scăderea limitelor obligatorii va face ca un număr tot mai mare de firme să îndeplinească aceste condiții, decât dacă limitele ar rămâne unde se află în prezent. Creșterea numărului de

misiuni de audit statutar reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea pieței de audit financiar în

România și pentru sporirea încrederii grupurilor de utilizatori în mediul de afaceri românesc.

Referințe bibliografice

Comitetul Economic și Social European, *Avizul privind Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului Europei de modificare a Directivei 2006/43/CE privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate și Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințe specifice referitoare la auditul statutar al entităților de interes public*, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 191/61 din 29.06.2012, accesat la data de 25 mai 2013;

Directiva nr. 2006/43/CE a Parlamentului European din 17 mai 2006 privind auditul legal al situațiilor financiare și al conturilor anuale consolidate, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 157/9 iunie 2006;

Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conex-e ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 182/19 din 29 iunie 2013;

Legea nr. 26 din 2010 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar din România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 145 din 5 martie 2010;

Legea nr. 346 din 14 iulie 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 681 din 29 iulie 2004, cu modificările și completările ulterioare;

Legea contabilității nr. 82/1991, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 454 din 18/06/2008;

O.M.F.P. 3055/2009 din 29 octombrie 2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, Publicat în Monitorul Oficial nr. 766 din 10 noiembrie 2009;

O.U.G. 90 din 24 iunie 2008 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate, Monitorul Oficial al României nr. 481 din 30 iunie 2008;

O.U.G. 75/1999 privind activitatea de audit financiar, republicată în temeiul art. III din Ordonanța Guvernului nr. 67/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 649 din 31 august 2002, dându-se textelor o nouă numerotare. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 4 iunie 1999 a fost aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.133/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 230 din 5 aprilie 2002 și a mai fost modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 67/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 12/2003 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 38 din 23 ianuarie 2003;

Propunerea de Regulament a Parlamentului European și a Consiliului Europei privind cerințe specifice referitoare la auditul statutar al entităților de interes public, emisă la Bruxelles în data de 30 noiembrie 2011 (2011/0359).

Auditori financiari, membri ai CAFR !

Doriți să obțineți certificarea pentru auditarea fondurilor europene?

În perioada 11.09.2014 - 14.09.2014

Camera Auditorilor Financiari din România

organizează a II-a sesiune a cursului și a testului

de verificare privind auditarea operațiunilor finanțate

din fonduri europene.

Detalii pe site-ul CAFR: www.cafr.ro, secțiunea „Știri și evenimente”.

Deprecierea activelor în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară

Cristina Guțu,
FCCA,
Finance trainer, BPP
Professional Education

IAS 36 „Deprecierea activelor” tratează un subiect controversat, întrucât aplicarea corectă a acestui standard conduce la diminuarea valorii activelor prezentate în Situația Poziției Financiare (Bilanț) concomitent cu recunoașterea unei pierderi în Contul de Profit sau Pierdere. Este lesne de înțeles că niciunul dintre aceste efecte nu va fi perceput ca o veste bună de către managementul companiilor, întrucât afectează în mod negativ majoritatea indicatorilor de performanță.

Principiul care stă la baza IAS 36 „Deprecierea activelor” este destul de simplu. Dacă valoarea unui activ în situațiile financiare este mai mare decât valoarea lui realistă, măsurată ca „valoare recuperabilă”, se consideră că activul respectiv a suferit o pierdere din depreciere. De aceea, valoarea activului ar trebuie redusă cu suma pierderii din depreciere.

Principalele aspecte care trebuie luate în calcul pentru o aplicare corectă a IAS 36 „Deprecierea activelor” sunt următoarele:

- Cum se identifică momentul în care a avut loc o pierdere din depreciere
- Cum ar trebui evaluată valoarea recuperabilă a unui activ
- Cum ar trebui înregistrată o pierdere din depreciere în situațiile financiare.

Un aspect care merită lămurit de la bun început este traducerea corectă

a unor termeni din limba engleză în limba română pentru a evita confuziile destul de frecvente care pot interveni în practică. Tabelul de mai jos sumarizează aceste aspecte:

Confuzia destul de frecventă de termeni care apare în practică este traducerea termenului „depreciation” ca „depreciere”. Este o percepție

incorectă, care apare din potrivirea termenilor din cele două limbi.

Termenul corect în limba engleză care exprimă aspectele tratate de către IAS 36 este „impairment” și nu „depreciation”.

Obiectivul IAS 36 „Deprecierea activelor” este acela de a prescrie procedurile pe care o entitate le

LIMBA ENGLEZĂ	LIMBA ROMÂNĂ
DEPRECIATION	Amortizarea imobilizărilor corporale
AMORTISATION	Amortizarea imobilizărilor necorporale
IMPAIRMENT	Deprecierea activelor

Situația poziției financiare

Valoarea recuperabilă

IAS 36 sugerează cum pot fi recunoscute indiciile de depreciere.

Sursele externe de informații sunt:

- Valoarea de piață a activului a scăzut semnificativ mai mult decât s-ar fi preconizat ca rezultat al trecerii timpului sau utilizării
- Modificări semnificative, cu efect negativ asupra entității, asupra mediului tehnologic, comercial, economic sau juridic în care entitatea își desfășoară activitatea
- Rata dobânzii pe piață $\uparrow \rightarrow \downarrow$ valoarea de utilizare a activului și, implicit, \downarrow valorii recuperabile
- Valoarea contabilă a activelor nete ale entității este superioară capitalizării sale de piață

Sursele interne de informații sunt:

- Există probe ale uzurii fizice sau morale a unui activ
- Activul a devenit neproductiv
- Planuri de restructurare sau de întrerupere a activității căreia îi este dedicat activul
- Planificarea cedării activului înainte de data preconizată anterior
- Performanța economică a unui activ este mai slabă decât cea preconizată.

Entitatea trebuie să testeze ANUAL pentru depreciere (chiar dacă nu există niciun indiciu al deprecierei) următoarele active:

- Imobilizările necorporale cu durată de viață utilă nedeterminată
- Imobilizările necorporale care nu sunt disponibile pentru utilizare
- Fondul comercial dobândit într-o combinație de întreprinderi

aplică pentru a se asigura că activele sale sunt contabilizate la o valoare mai mică sau egală cu valoarea lor recuperabilă („recoverable amount”).

IAS 36 „Deprecierea activelor” trebuie aplicat la contabilizarea deprecierei TUTUROR ACTIVELO, în afară de unele active care au reguli proprii de evaluare prevăzute în mod specific în alte standarde de raportare financiară:

- Stocuri → IAS 2 „Stocuri”
- Active care rezultă din contractele de construcții → IAS 11 „Contracte de construcții”
- Creanțe privind impozitul amânat → IAS 12 „Impozitul pe profit”
- Active care provin din beneficiile angajaților → IAS 19 „Beneficiile angajaților”
- Active financiare care intră sub incidența IFRS 9 „Instrumente financiare”
- Investiții imobiliare care sunt evaluate la valoare justă → IAS 40 „Investiții imobiliare”
- Active biologice aferente activității agricole, evaluate la valoare justă minus costurile generate de vânzare → IAS 41 „Agricultură”
- Costuri de achiziție amânate și imobilizări necorporale generate de drepturile contractuale ale asiguratorului, în cadrul contractelor de asigurare → IFRS 4 „Contracte de asigurare”

- Active imobilizate (sau grupuri destinate cedării) clasificate drept deținute în vederea vânzării → IFRS 5 „Active imobilizate deținute în vederea vânzării și activități întrerupte”.

De aceea, IAS 36 „Deprecierea activelor” se aplică, în principal, următoarelor categorii de active:

- ☞ Imobilizări corporale (IAS 16)
- ☞ Imobilizări necorporale (IAS 38)
- ☞ Investiții imobiliare evaluate pe baza modelului costului (IAS 40)
- ☞ Fond comercial rezultat ca urmare a unei combinații de întreprinderi
- ☞ Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație evaluate pe baza modelului costului.

IDENTIFICAREA UNEI POTENȚIALE PIERDERI DIN DEPRECIERE

O entitate trebuie să își revizuiască activele la fiecare sfârșit de an pentru a determina dacă există indicii ale deprecierei activelor. Conceptul de materialitate se aplică și, de aceea, numai pierderile materiale din depreciere trebuie identificate.

Dacă există motive de îngrijorare (indicii ale unor potențiale pierderi din depreciere) trebuie efectuat un test de depreciere formal pentru activele în cauză.

Această prevedere are rolul de a asigura evaluarea corectă a acestor tipuri de active în situațiile financiare, având în vedere faptul că ele nu se amortizează.

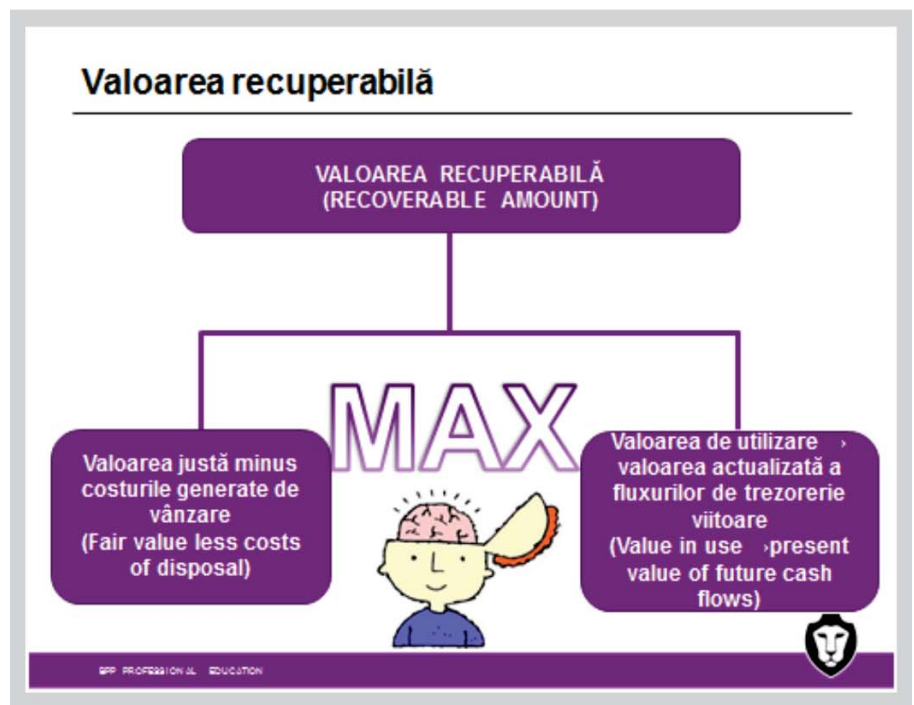
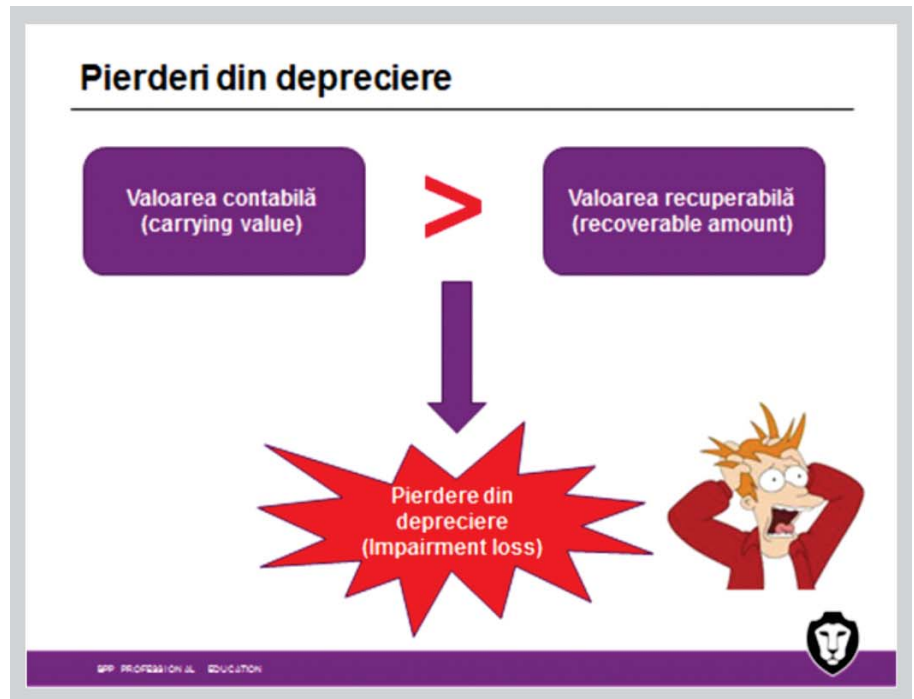
EVALUAREA VALORII RECUPERABILE A UNUI ACTIV

Pierderile din depreciere se determină prin compararea valorii contabile a unui activ cu valoarea sa recuperabilă.

Valoarea recuperabilă a unui activ reprezintă cea mai mare valoare dintre valoarea sa justă minus costurile generate de vânzare și valoarea sa de utilizare. Standardul prevede alegerea valorii maxime deoarece consideră că managementul entității ar trebui să aleagă varianta optimă pentru companie, adică varianta care va asigura recuperarea valorii celei mai mari.

Exemplu

- O companie are un echipament de producție cu o valoare contabilă de 500.000 euro. Guvernul nou instalat în țara respectivă a adoptat o lege care restricționează semnificativ exporturile de produse fabricate cu respectivul echipament de producție. Ca rezultat, producția va fi redusă cu ~ 30% în viitorul previzibil.
- Fluxurile de trezorerie viitoare bugetate de către management pentru următorii 5 ani sunt prezentate în tabelul alăturat.
- Dacă echipamentul de producție ar fi vândut acum, s-ar obține 350.000 euro (net de costurile generate de vânzare).

Anul	1	2	3	4	5
Flux de trezorerie preconizat	115,000 euro	105,000 euro	79,000 euro	52,000 euro	115,000 euro

- Compania estimează o rată de actualizare pentru fluxurile de numerar viitoare de 5%.
- Care sunt valoarea recuperabilă a activului respectiv și eventuala pierdere din depreciere?

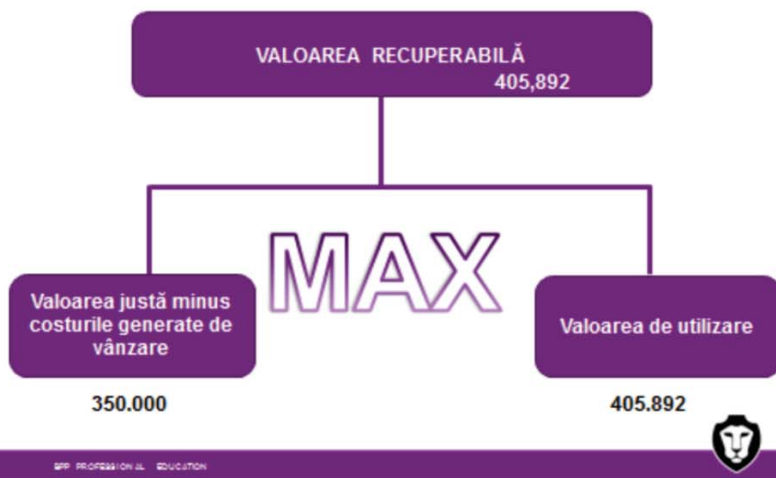
Soluție – calculul valorii de utilizare

Anul	Flux de trezorerie preconizat	Factorul de actualizare $x = \frac{1}{(1+0.05)^n}$	Valoarea actualizată a fluxurilor de numerar preconizate
1	115,000	0.95238	109,524
2	105,000	0.90703	95,238
3	79,000	0.86384	68,243
4	52,000	0.8227	42,780
5	115,000	0.78353	<u>90,106</u>
Total			<u>405,892</u>

SPP PROFESSIONAL EDUCATION

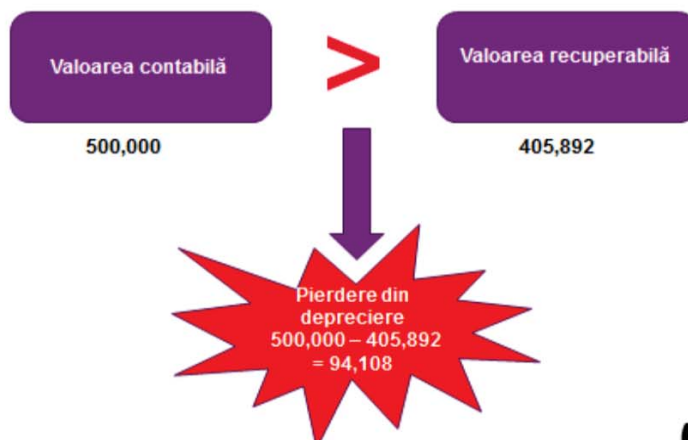
Soluție

SPP PROFESSIONAL EDUCATION

Soluție: Pierdere din depreciere

SPP PROFESSIONAL EDUCATION

ÎNREGISTRAREA PIERDERILOR DIN DEPRECIERE ÎN SITUAȚIILE FINANCIARE

Dacă există orice fel de indiciu că un activ ar putea fi depreciat, valoarea recuperabilă trebuie estimată pentru acel activ individual.

Dacă nu este posibilă estimarea valorii recuperabile a activului individual, entitatea trebuie să calculeze valoarea recuperabilă aferentă unității generatoare de numerar căreia îi aparține activul (unitatea generatoare de numerar a activului - “cash generating unit CGU”).

O unitate generatoare de numerar (CGU) → cel mai mic grup identificabil de active care generează intrări de numerar independente într-o mare măsură de intrările de numerar generate de alte active sau grupuri de active.

Exemplul oferit de IAS 36 cu privire la unitățile generatoare de numerar este următorul:

„O entitate cu activitate de minieră deține o cale ferată privată care este utilizată în cadrul activității specifice domeniului. Calea ferată privată ar putea fi vândută la valoarea sa reziduală și nu generează intrări de numerar din activitatea continuă, intrări care să fie în mare măsură independente de intrările de numerar de la alte active ale minei.

Nu este posibilă estimarea valorii recuperabile a căii ferate private, întrucât valoarea sa de utilizare nu poate fi determinată și este probabil diferită față de valoarea sa reziduală. De aceea, entitatea estimează valoarea recuperabilă a unității generatoare de numerar căreia îi aparține calea ferată privată, adică a minei ca întreg.”

Recunoașterea și evaluarea unei pierderi din depreciere

DEBIT

Activele evaluate folosind **modelul bazat pe cost**

Cheltuială în Contul de Profit sau Pierdere

Activele evaluate folosind **modelul reevaluării**

1. **Alte elemente ale rezultatului global** (Rezerve din reevaluare recunoscute anterior)
2. **Cheltuială** în Contul de Profit sau Pierdere (pentru diferență)

CREDIT

Reducerea valorii contabile a **activului** pentru a fi egală cu valoarea sa recuperabilă.

Alocarea pierderii din depreciere aferente unităților generatoare de numerar:

1. **fondului comercial** alocat unității generatoare de numerar
2. **valorii celorlalte active** ale unității generatoare de numerar în mod **proporțional**, pe baza ponderii valorii contabile a fiecărui activ din unitate

IPF PROFESSIONAL EDUCATION

În scopul efectuării testelor de depreciere, **fondul comercial (goodwill)** dobândit dintr-o combinație de întreprinderi trebuie alocat, de la data achiziției, fiecărei unități sau fiecărui grup de unități generatoare de numerar.

O pierdere din depreciere se înregistrează în situațiile financiare ca în tabelul alăturat.

La alocarea unei pierderi din depreciere pentru o unitate generatoare de numerar, o entitate nu trebuie să reducă valoarea contabilă a unui activ din unitate sub valoarea sa recuperabilă individuală sau sub zero.

Valoarea pierderii din depreciere care altfel ar fi fost alocată activului trebuie alocată în mod proporțional celorlalte active ale unității.

Exemplu

- La data de 1 ianuarie 2013, Compania A a achiziționat 100% dintre acțiunile Companiei B pentru 4.000.000 euro. Valoarea justă a activelor nete achiziționate a fost de 3.600.000 euro.
- Compania B a realizat pierdere în anul 2013 și, la data de 31.12.2013, activele sale nete sunt prezentate în tabelul de mai jos
- Testul de depreciere efectuat la data de 31.12.2013 a arătat că valoarea recuperabilă a Companiei B (privită ca o unitate generatoare de numerar) este de 3.000.000 euro.
- Valoarea recuperabilă a imobilizărilor corporale a fost de 2.240.000 euro.
- Valoarea recuperabilă a imobilizărilor necorporale nu a putut fi determinată separat.

Element	Valoare euro
Imobilizări corporale	2.600.000
Imobilizări necorporale	400.000
Active curente nete	<u>500.000</u>
TOTAL	<u>3.500.000</u>

Soluție

Elemente	Valori la 31.12.2013 înainte de testul de depreciere	Alocarea pierderii din depreciere	Valori după alocarea pierderii din depreciere
Fondul comercial (4.000.000-3.600.000)	400.000	(400.000)	0
Imobilizari corporale	2.600.000	(360.000)	2.240.000
Imobilizari necorporale	400.000	(140.000)	260.000
Active curente nete	500.000	0	500.000
TOTAL	3.900.000	(900.000)	3.000.000

In afara scopului IAS 36, nu i se alocă pierdere din depreciere

BPP PROFESSIONAL EDUCATION

Soluție

Elemente	Valori initiale	Pierdere alocata proportional	Valoare ramasa	Realocare	Pierdere totala alocata
Imobilizări corporale	2.600.000	$500.000 \cdot \frac{2.600.000}{3.000.000} = 433.333$	2.166.667	$2.240.000 - 2.166.667 = -73.333$	$433.333 - 73.333 = 360.000$
Imobilizări necorporale	400.000	$500.000 \cdot \frac{400.000}{3.000.000} = 66.667$	333.333	73.333	$66.667 + 73.333 = 140.000$
TOTAL	3.000.000	500.000	2.500.000	0	500.000

Nu poate fi < 2.240.000
Pierderea trebuie realocată

BPP PROFESSIONAL EDUCATION

- Calculăm pierderea din depreciere care ar trebui înregistrată în situațiile financiare consolidate la data de 31.12.2013 și arătăm cum ar trebui aceasta alocată.

- După recunoașterea unei pierderi din depreciere, cheltuiala cu amortizarea aferentă activului trebuie ajustată în perioadele viitoare, astfel:

Valoarea contabilă revizuită a activului – Valoarea reziduală

Durata de viață utilă rămasă

CONCLUZIE

Având în vedere complexitatea standardului IAS 36, cât și faptul că multe dintre elementele necesare unei evaluări corecte se bazează pe estimări contabile, recunoașterea cu acuratețe a pierderilor din depreciere va rămâne întotdeauna un subiect sensibil.

Pentru a asigura oferirea unei informații financiare cât mai transparente, profesioniștii contabili trebuie să lucreze în strânsă legătură cu celelalte departamente din companie (Ex: pentru estimarea cât mai corectă a fluxurilor de numerar viitoare, a costului capitalului etc.), cât și cu experți din exterior (Ex: pentru determinarea valorii juste).

Referințe bibliografice

CECCAR, *Standardele Internaționale de Raportare Financiară*, traducere, Editura CECCAR, București, 2011

ACCA, *P2 Corporate Reporting Study Text*, BPP Learning Media, 2014

ACCA, *F7 Financial Reporting Study Text*, BPP Learning Media, 2014

www.ifrs.org

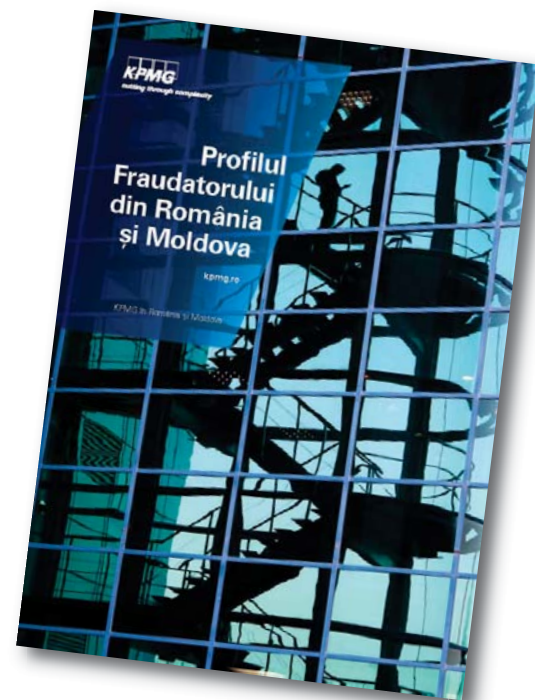
Feriți-vă de “calul troian”! Cum recunoaștem profilul fraudatorului

Cartea albă a KPMG „Profile globale ale fraudatorului” – dată recent publicității – prezintă în detaliu trăsăturile fraudatorilor identificate prin examinarea unor cazuri de fraudă investigate de firme membre ale rețelei KPMG la nivel mondial.

Datele au fost colectate în urma investigării fraudelor de către specialiștii KPMG din firmele membre din Europa, Orientul Mijlociu și Africa (EMA), America de Nord și de Sud și Asia-Pacific în perioada august 2011 - februarie 2013.

KPMG a analizat un total de 596 fraudatori, care au fost implicați în fapte comise în 78 de țări. Studiul a examinat investigații ale fraudelor comise de „gulerele-albe” din toate zonele unde făptuitorul era cunoscut și existau suficiente informații contextuale despre faptă. Sunt încorporate observațiile și părerile coordonatorilor de investigații din 42 de țări. Raportul se bazează și pe studiile similare realizate în 2011 și 2007.

În acest total sunt incluse 13 cazuri investigate de KPMG în România și Moldova.

În această perioadă turbulentă din punct de vedere economic, companiile și investitorii trebuie să conștientizeze diversitatea fraudatorilor. Cine comite fraudă? Care sunt caracteristicile de observat? Profilul global realizat de KPMG reflectă faptul că fraudatorul este, deseori, angajat al organizației-victimă (61 de procente), colaborează pe ascuns cu alții (70 de procente) și a fost angajat de organizația-victimă de mai mult de șase ani înainte de a comite o fraudă (42 de procente).

„Specialiștii din domeniul anti-fraudă au dezbătut îndelung dacă poate fi dezvoltat un profil al fraudatorului suficient de precis care să permită organizațiilor să descopere acești indivizi în acțiune sau chiar înainte de comiterea fraudei,” spune **Déan Friedman, liderul Rețelei de Investigații a KPMG în Europa, Orientul Mijlociu și Africa.** „Prezicerea unei infracțiuni este, cel puțin pentru moment, de domeniul științifico-fantasticului. Dar analiza naturii mereu în schimbare a fraudei și a fraudatorului poate ajuta organizațiile să-și întărească apărarea împotriva acestor activități criminale. A fi în gardă înseamnă a fi pregătit.”

CARACTERISTICILE CHEIE

Caracteristicile unui fraudator tipic la nivel global includ:

- Vârsta între 36 și 45 de ani (70 de procente dintre fraudatori având vârste între 36 și 55 de ani).
- Angajat într-o poziție de conducere executivă, în funcția financiară, operațională sau vânzări/marketing.
- Deține o poziție de manager sau director executiv (25 și 29 de procente respectiv).
- Angajat în organizație de mai mult de șase ani.

- Fraudator oportunist – aflat la prima abatere, angajat de încredere, comportamentul lui îi surprinde pe ceilalți. Prădătorii, cei care caută organizații pentru a putea începe o schemă aproape imediat după angajare și fraudează organizația deliberat și fără remușcări, sunt mai rar întâlniți.

CÂT DE DIFERIȚI SUNT FRAUDATORII DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA COMPARATIV CU „OMOLOGII” LOR LA NIVEL GLOBAL

În acest articol vom aborda anumite aspecte principale observate în profilul fraudatorului din România și Moldova, notând în particular discrepanțe semnificative comparativ cu imaginea la nivel global. Astfel, fraudatorii tipici investigați în România de KPMG au prezentat următoarele caracteristici:

- Vârsta între 26 și 35 de ani (62 de procente dintre fraudatori aveau între 26 și 35 de ani)
- Dețin o poziție de manager sau director executiv
- Motivați de lăcomie (77 de procente dintre fraudatori)

- Cu un stil de conducere autocratic (31 de procente dintre fraudatori)
- Stăruitori (92 de procente dintre fraude au continuat pentru 3 sau mai mulți ani)

Implicarea directorilor executivi / consiliului de administrație

Fraudele investigate în România și Moldova au fost susceptibile a fi efectuate cu implicarea directorilor executivi sau a consiliului de administrație (31 procente versus 28 procente la nivel global). Fraudatorii implicați au fost susceptibili a fi descriși ca ‘autocrați’ comparativ cu omologii lor la nivel global (31 procente versus 20 procente la nivel global) și ca având un sens de superioritate (69 procente, cu un scor de 4-5 pe această scală versus 36 procente la nivel global).

Semnale de avertizare: o conducere de tip autocratic

România și Moldova au ieșit dintr-o lungă perioadă de timp în care managementul autocratic a fost norma și această atitudine necesită timp pentru a fi schimbată. Un mediu în care ierarhia este văzută ca indiscutabilă este un teren fertil pentru cei în funcții de conducere

de a comite o fraudă, de multe ori cu participarea subordonaților lor.

Raportorii de integritate (“Whistleblowers”) sunt o componentă critică în detectarea fraudei

Fraudele investigate în România și Moldova au mai multe șanse de a fi detectate prin informări anonime (54 % versus 19% la nivel global). Pe lângă informările anonime, fraudele la nivel global au fost, de asemenea, detectate prin intermediul unor mecanisme de avertizare formale (16 procente), în timp ce acestea nu figurează în oricare dintre fraudele investigate în România sau Moldova. O politică de raportare și un mecanism bine conceput pot oferi un canal de comunicare pentru majoritatea morală și etică din cadrul unei organizații și le transformă într-un control puternic împotriva fraudei și corupției.

Vânzări și marketing: performanță înșelătoare

Vânzările și marketingul au fost de asemenea arii cu un risc relativ ridicat (31 procente versus 14 procente la nivel global). Marea majoritate a fraudelor apărute în România și Moldova au avut loc în organizații cu o cultură agresivă de vânzări (54 procente versus 26 procente la nivel global). Într-un astfel de mediu nu este ieșit din comun pentru cei aflați în funcții stimulate pe baza rezultatelor financiare – atât pentru cei care activează în vânzări și marketing, cât și pentru cei aflați în funcții de nivel C în organizație – să găsească modalități de a se juca cu sistemul.

Crearea controalelor nu este suficientă; punerea în aplicare a acestora este elementul-cheie

Urmând trendul la nivel global, controalele interne ineficiente au

Profilul fraudatorului la nivel Global

fost principalul factor care a contribuit la fraudele investigate (54 procente).

Fraudatorii români sunt tineri și educați

Persoanele identificate realizând acțiuni frauduloase sunt, în medie, mai tineri decât omologii lor la nivel global, din cauza timpului mai scurt în care pot avansa în structurile corporațiilor dintr-o economie emergentă. Fraudatorii par a fi educați, 46% din fraudatorii din România și Moldova deținând o diplomă de educație la nivel terțiar.

Finanțează un stil de viață extravagant

În privința aparenței, 39% din fraudatorii din România și Moldova au fost observați ca fiind îmbrăcați la modă, cu un procent similar condu-

când mașini scumpe; aceste trăsături au fost observate doar în 17% din cazuri la nivel global.

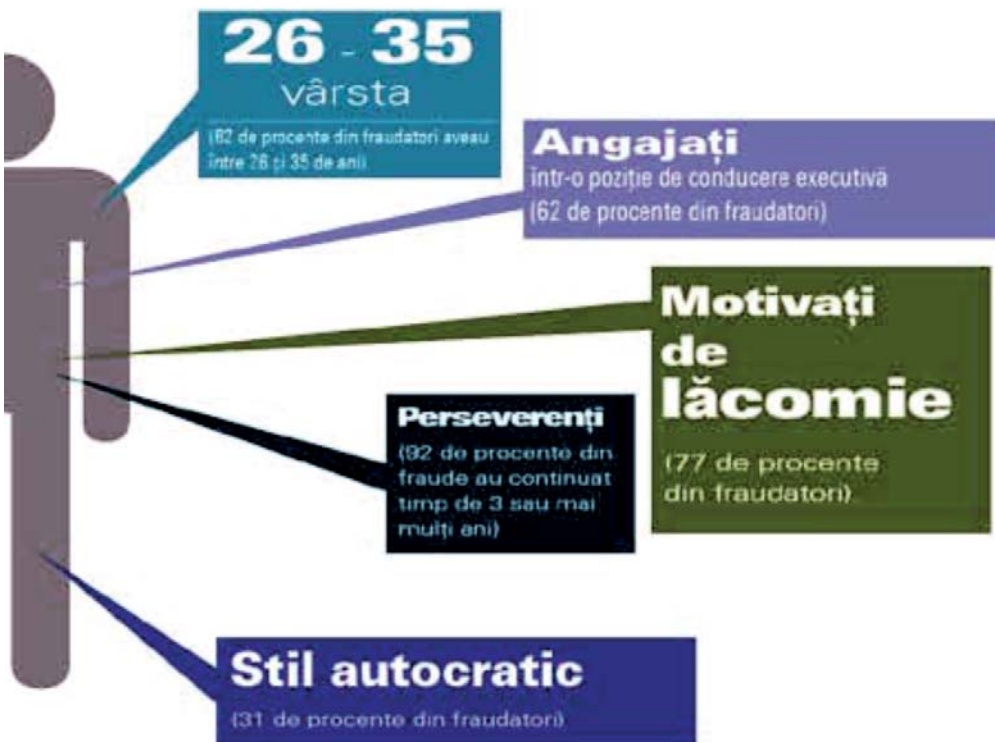
Cum fac?

Majoritatea cazurilor investigate în România și Moldova au descoperit o fraudă prin achiziții, metodă care s-a clasat pe locul doi ca fiind cea mai frecventă metodă la nivel global, după delapidare. Similar cu statisticile globale, fraudele din România și Moldova au fost realizate prin tranzacții multiple cu valori medii între 1.000 USD și 50.000 USD pe fiecare tranzacție.

Nu acționează singuri

Fraudatorii nu acționează singuri: toate cazurile din România și Moldova și peste 70% din cazurile la nivel global au implicat și complicitatea altora. Majoritatea fraudelor investigate în România și Moldova

Profilul fraudatorului în România și Moldova

dauna organizației. Prin urmare, organizațiile trebuie să sape mai adânc înainte de a începe colaborarea cu un potențial partener de afaceri, ca să se asigure că nu există conflicte de interese între proprii angajați și potențialul partener de afaceri.”

Studiul la nivel global a descoperit că mai mult de jumătate (54 de procente) dintre fraude au fost facilitate de controale interne ineficiente. Cazurile din România arată totuși că multe dintre fraude au fost comise prin trecerea peste controale a managerilor – în 38% dintre fraudele investigate, autoritatea nelimitată a managerilor a fost un factor determinant în realizarea fraudei.

Jimmy Helm, coordonatorul Serviciilor de Investigare a Fraudei ale KPMG în Europa Centrală și de Est, precizează în final:

„Concluziile studiului arată că acționarii, organismele de supraveghere și alte părți interesate trebuie să crească nivelul de supraveghere asupra activităților conducerii, iar membrii acesteia să răspundă pentru eșecul proceselor și sistemelor de control intern ale organizației. Un mod de a îmbunătăți mediul de control intern este implementarea unui mecanism eficient al raportării de integritate (“whistle-blowing mechanism”) – majoritatea cazurilor investigate în România au fost depistate prin ponturi informale. Această observație este întărită și de concluzia că, în acele cazuri în care fraudă a fost identificată prin avertizări de integritate, durata medie a desfășurării fraudei a fost mai mică decât pentru fraudele descoperite prin metode tradiționale, cum ar fi audituri interne. Probabilitatea detectării timpurii este ea însăși un control preventiv și evident că reduce pierderile potențiale pe care organizația le poate suferi în urma fraudei.”

au implicat între 2 și 5 alte persoane ajutând fraudatorul. Fraudatorii din România și Moldova au apelat cel mai des la ajutorul prietenilor sau al foștilor colegi din alte organizații. Această alegere a complicilor face ca descoperirea unor potențiale conflicte de interese să fie mai dificilă și permite ca fraudă să rămână ascunsă pentru o perioadă mai lungă.

Cum a fost detectată fraudă?

Majoritatea fraudelor au fost descoperite printr-o informare anonimă, în 54% din cazuri, în timp ce auditorii interni au fost implicați în descoperirea fraudelor în 38% din cazuri. Comparativ, cele mai frecvente metode de descoperire a fraudelor la nivel global au fost prin verificări realizate de management, urmate de informări anonime și

rapoarte formale trimise prin mecanismul avertizorului de integritate.

COMENTARIU ȘI CONCLUZII

Profilul global indică faptul că 70 de procente dintre fraudatori nu au lucrat singuri la comiterea fraudei. În România, toate cazurile analizate au implicat complici. **Richard Perrin**, Partner Risk Consulting, KPMG România, apreciază:

„Rezultatele acestui studiu indică faptul că, pe perioada crizei economice, fraudatorii s-au concentrat pe delapidarea fondurilor din companii prin fraude cu achiziții și alte forme de delapidare. Au folosit ajutorul prietenilor sau al foștilor asociați pentru a-și ascunde acțiunile, pentru o perioadă medie între 3 și 5 ani. Aproape jumătate din fraudatori par să fi folosit câștigurile fraudulente pentru a-și finanța stilul de viață, în

Diferențe între Standardele Internaționale de Audit (ISA) și standardele de audit aplicate în Statele Unite

Adriana Spiridon, șef birou relații internaționale, CAFR

Acest articol tratează diferențele dintre Standardele Internaționale de Audit (ISA) – aplicate în prezent în România și a căror adoptare la nivelul Uniunii Europene este în curs de dezbatere – și standardele de audit aplicate în Statele Unite ale Americii (făcându-se distincția între standardele pentru entitățile care nu sunt cotate public și standardele pentru entitățile cotate public).

Într-un mediu marcat din ce în ce mai mult de globalizare, afaceri și tranzacții transfrontaliere, standardele de audit utilizate în diferite jurisdicții merită o atenție deosebită, căci diferențele între acestea afectează procesul de audit, calitatea raportării auditului și percepțiile utilizatorilor situațiilor financiare. Putem concluziona că deosebirile majore pot influența desfășurarea propriu-zisă a misiunilor de audit, efortul depus de auditor în prestarea activității sale, onorariile de audit, rezultatele auditului și percepțiile pieței.

DESPRE ISA, GAAS ȘI STANDARDELE PCAOB

Standardele Internaționale de Audit (ISA) sunt elaborate de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare (IAASB), o structură independentă din cadrul Federației Internaționale a Contabililor (IFAC), care are drept obiective emiterea de standarde internaționale de audit, control al calității, revizuire, asigurare și servicii conexe, precum și convergența standardelor internaționale cu cele naționale. Peste 90 de jurisdicții aplică sau sunt în curs de adoptare sau încorporare a ISA-urilor în standardele lor naționale de audit sau utilizează ISA-urile ca bază pentru elaborarea standardelor naționale. Proiectele legislative de reformă a profesiei de audit, inițiate de Comisia Europeană, reprezintă un pas înainte către adoptarea și implementarea ISA-urilor la nivelul Uniunii Europene.

Standardele de audit general acceptate din Statele Unite (GAAS) sunt emise de Consiliul

pentru Standarde de Audit (Auditing Standards Board, ASB) din cadrul Institutului Contabililor Publici Autorizați din America (AICPA). ASB este autoritatea responsabilă de emiterea standardelor de audit și asigurare *pentru entitățile care nu sunt tranzacționate public în SUA*. În 2007, ASB a inițiat un **Proiect de clarificare** în vederea facilitării înțelegerii și aplicării standardelor sale, dar și în vederea convergenței cu ISA-urile. Aproape toate cerințele din ISA-uri au fost înglobate în GAAS, cu toate acestea, GAAS conține unele cerințe suplimentare, care abordează chestiuni specifice Statelor Unite ale Americii, cu referire la practicile naționale curente.

Standardele PCAOB sunt emise de Consiliul de Supraveghere a Contabilității Companiilor Publice din SUA (Public Company Accountancy Oversight Board, PCAOB), înființat în 2002 prin legea Sarbanes-Oxley, pentru a supraveghea auditorii companiilor publice. PCAOB este responsabil de emiterea standardelor de audit *utilizate de companiile cotate public*.

În elaborarea standardelor sale, PCAOB ia în considerare standardele emise de IAASB. În ciuda unor critici care au apreciat eșecul PCAOB de a promova și de a ține seama de necesitatea convergenței standardelor de audit la nivel mondial, acest organism a derulat, de asemenea, un proces amplu de revizuire a standardelor sale privind evaluarea riscurilor, publicând 8 standarde privind evaluarea de către auditor și răspunsul la riscurile aferente unui audit. Aceste opt noi standarde sunt în vigoare pentru perioadele fiscale ulterioare datei de 15 decembrie 2010 și abordează procedurile de audit de la etapele inițiale de planificare până la evaluarea finală a rezultatelor și procedurilor de audit. Prin urmare, stan-

dardele de audit elaborate de PCAOB și ISA-urile au mai multe similități în prezent decât au avut vreodată.

ISA-URILE VS. STANDARDELE PENTRU COMPANIILE COTATE DIN SUA

În anul 2009, Comisia Europeană a solicitat derularea unui studiu cu privire la *Evaluarea diferențelor dintre Standardele Internaționale de Audit clarificate emise de IAASB și standardele de audit emise de PCAOB*. Comisia Europeană își propunea să înțeleagă și să clarifice aceste diferențe în vederea stabilirii unei strategii privind auditurile companiilor din SUA cotate la o bursă dintr-un stat UE, în cazul în care ISA-urile ar fi adoptate la nivel comunitar. Mai mult, o perspectivă asupra diferențelor celor două tipuri de standarde ar fi utilă organismelor de supraveghere din UE, în ceea ce privește inspecțiile.

Așadar, Comisia Europeană a definit cele două obiective principale ale studiului ca fiind următoarele:

1. **Identificarea principalelor diferențe tehnice între ISA-urile clarificate și standardele de audit ale PCAOB.**
2. **Evaluarea impactului diferențelor dintre ISA-urile clarificate și standardele PCAOB asupra practicii de audit și a percepțiilor utilizatorilor situațiilor financiare, dacă ambele seturi de standarde ar trebui aplicate în cadrul unui audit.**

În derularea studiului au fost consultați numeroși experți, fiind solicitate reacții și opinii de la partenerii pe probleme tehnice ale tuturor firmelor din Big Four, de la experți ai piețelor de capital din Europa,

investitori instituționali, bănci de investiții, investitori privați, burse de capital, analiști financiari și consilieri etc.

S-a derulat și un studiu la scară largă între utilizatori experimentați ai situațiilor financiare – analiști de capitaluri proprii, reprezentanți ai asociațiilor europene ale acționarilor, manageri de active și analiști din cadrul băncilor, fondurilor mutuale, companiilor de asigurări și fondurilor de pensii. **Trebuie notat că rezultatele acestui studiu reflectă doar perspectiva pieței de capital din UE și ar trebui interpretate doar în contextul Uniunii Europene.**

Principalele concluzii ale studiului au fost:

- Numărul domeniilor în care există diferențe de fond între ISA-uri și standardele PCAOB este limitat. Există doar 5 astfel de domenii, care au un impact semnificativ asupra auditului, identificate de experți și care vor fi analizate ulterior în acest articol:
 - documentarea procedurilor de audit,
 - considerentele privind continuitatea activității,
 - evaluarea și raportarea cu privire la controlul intern asupra raportării financiare,
 - evaluarea riscurilor și răspunsurile la riscurile evaluate, și
 - utilizarea unui alt auditor pentru o parte a misiunii de audit.
- În urma analizei comparative și a consultărilor cu experții, s-a descoperit că există puține diferențe, sau chiar deloc, între ISA-uri și standardele PCAOB, care ar avea un impact asupra

auditului, pentru domenii precum:

- principii generale și responsabilități privind un audit al situațiilor financiare;
- controlul calității pentru firmele care efectuează audituri ale situațiilor financiare;
- proceduri analitice;
- declarații scrise;
- informații comparative incluse în situațiile financiare;
- modelul riscului de audit, fără a lua în considerare evaluarea riscului și răspunsurile la riscurile evaluate;
- planificarea auditului, fără a lua în considerare evaluarea riscului și răspunsurile la riscurile evaluate;
- pragul de semnificație;
- eșantionarea;
- fraudă;
- conformitatea cu legile și reglementările;
- contabilitatea valorii juste și auditul;
- auditarea stocurilor;
- auditarea estimărilor contabile;
- efectul evenimentelor ulterioare asupra auditului;
- auditarea instrumentelor derivate;
- auditarea informațiilor primite de la o organizație prestatoare de servicii;
- rolul auditorilor interni în desfășurarea unui audit extern;
- utilizarea unui specialist pe parcursul unui audit;
- comunicarea dintre auditorul precedent și auditorul ulterior;
- comunicările aferente auditului.

Experții implicați în studiu au fost de părere că ISA-urile prevăd o abordare bazată mai mult pe riscuri și pe principii, spre deosebire de standardele PCAOB. Experții nu percep că ar exista diferențe semnificative în ceea ce privește amplasarea raționamentului auditorului, necesar aplicării ISA-urilor sau standardelor PCAOB.

Deși firmele de audit pot efectua proceduri suplimentare în cadrul unui audit al situațiilor financiare pe baza standardelor PCAOB, în plus față de cele prevăzute de ISA-uri, la final auditorii nu vor exprima o opinie de audit diferită, indiferent de tipul de standarde aplicat.

Dacă un audit al situațiilor financiare trebuie să țină cont de standardele PCAOB, în plus față de standardele ISA, acest lucru va implica o muncă suplimentară din partea auditorului, care va trebui să testeze sistemul de control intern (standardele PCAOB prevăd integrarea unui audit asupra eficacității controlului intern în auditul situațiilor financiare), etapa de finalizare a auditului (date fiind cerințele suplimentare de documentație impuse de PCAOB) și modalității specifice de întocmire a raportului de audit (date fiind cerințele suplimentare de raportare cu privire la controlul intern, impuse de PCAOB).

În ciuda faptului că, așa cum au notat unii experți, conformitatea concomitentă cu ambele tipuri de standarde furnizează un nivel de asigurare puțin mai ridicat (un audit al controlului intern aferent raportării financiare, așa cum este prevăzut de standardele PCAOB conferind o mai mare asigurare obținută în cadrul unui audit), mulți dintre respondenții studiului au apreciat că nu ar fi necesară aplicarea ambelor seturi de standarde de audit, care nu ar aduce beneficii majore, dimpotrivă, costurile asociate auditului ar fi mai mari.

DIFERENȚE PRINCIPALE. COMPARAȚIE ISA – GAAS – STANDARDE PCAOB

Sunt prezentate mai jos cele 5 domenii-cheie de diferențe identificate în studiul derulat de Comisia Europeană, fiind comparate prevederile aferente ale ISA-urilor, GAAS-urilor și standardelor de audit ale PCAOB.

Documentarea procedurilor de audit

Ca și concept, cerințele de documentație prevăzute de standardele de audit din SUA și de ISA-uri sunt diferite: standardele de audit ale AICPA și standardele de audit ale PCAOB sunt în general mai prescriptive decât ISA-urile, care sunt percepute a pune mai mult accentul pe raționamentul profesional al auditorului. Ca un exemplu în acest sens, în standardul de audit 3 al PCAOB se prevede o notă la finalul misiunii, cerință care nu apare în ISA-uri. Perioadele de păstrare a documentației de audit sunt, de asemenea, diferite, în cele trei seturi de standarde. ASB prevede ca documentele de lucru de audit să fie păstrate pentru cel puțin cinci ani, în timp ce PCAOB prevede păstrarea lor pentru cel puțin șapte ani. ISA 230 *Documentația de audit* le solicită firmelor să „stabilească politici și proceduri pentru păstrarea documentației misiunii. Perioada de păstrare pentru misiunile de audit nu este, în mod obișnuit, mai scurtă de cinci ani de la data raportului auditorului sau, dacă aceasta este ulterioară, de la data raportului auditorului la nivelul grupului”.

Considerente privind continuitatea activității

Când se analizează capacitatea unei entități de a își continua activitatea

audit din SUA trebuie să înțeleagă controalele interne ale entității care este auditată, pentru a își putea planifica și efectua auditul, inclusiv pentru a putea determina natura, amploarea și perioada testelor de fond ce trebuie efectuate. ISA-urile prevăd ca un auditor să testeze controalele interne ale organizației auditate pentru a se asigura că acestea sunt adecvate și funcționale.

Evaluarea riscurilor

ISA-urile prevăd proceduri specifice de evaluare a riscurilor pentru a obține o înțelegere amplă a unei entități și a mediului său, cu scopul de a identifica riscurile de denaturare semnificativă. ISA-urile prevăd ca auditorul să înțeleagă riscurile de afaceri ale unei entități, precum riscurile operaționale și riscurile sale strategice. Auditorii care aplică ISA-urile trebuie să determine, de asemenea, modul în care clientul lor răspunde acestor riscuri, atunci când auditorii planifică și desfășoară auditul. Mai mult, conform standardelor internaționale, un auditor trebuie să intervieveze auditorii interni ai organizației auditate, având drept obiectiv înțelegerea cât mai bună a expertizei entității în evaluarea riscurilor. Auditorii care aplică standardele internaționale ar trebui să ia în considerare toate informațiile referitoare la aceste riscuri, atunci când evaluează riscul de denaturare semnificativă.

Auditorii care se ghidează după standardele de audit emise de ASB trebuie să identifice și să evalueze riscurile de denaturare semnificativă pe baza unei înțelegeri a entității și a mediului său, inclusiv a controlului intern din cadrul entității. Aceste procese de evaluare și înțelegere pot fi sprijinite de interviuri ale auditorilor interni ai entității în curs de auditare.

În viitorul apropiat, standardele de audit PCAOB definesc viitorul apropiat ca fiind următoarele 12 luni de la sfârșitul perioadei fiscale care a fost auditată. Evaluând considerentele aferente continuității activității conforme cu ISA-urile, în aceste standarde viitorul apropiat este considerat a reprezenta 12 luni, fără a fi limitat la această perioadă.

Controlul intern asupra raportării financiare

Când Congresul Statelor Unite a votat legea Sarbanes-Oxley a avut în vedere evaluarea și raportarea de către conducerea companiilor publice din SUA cu privire la controalele interne asupra raportării financiare. Conducerea își prezintă afirmațiile cu privire la eficacitatea controalelor sale asupra raportării financiare într-un raport care însoțește raportul de audit.

Standardul de audit 5 al PCAOB le solicită auditorilor companiilor publice să efectueze o analiză a controlului intern al entității cu privire la raportarea financiară, analiză derulată concomitent cu auditul situațiilor financiare ale acesteia. Pe lângă emiterea unei opinii asupra corectitudinii situațiilor sale financiare, auditorii companiilor publice din SUA trebuie să exprime, de asemenea, o opinie asupra eficacității controalelor interne ale entității, aferente raportării financiare. Deși nu li se solicită expres acest lucru, toate companiile publice (și auditorii lor) evaluează controalele interne pe baza criteriilor stabilite de Comisia Treadway (COSO).

Nici standardele de audit emise de ASB, nici ISA-urile nu prevăd un audit integrat care să exprime o opinie despre eficacitatea controalelor interne ale clientului asupra raportării financiare. Cu toate acestea, auditorii care aplică standardele de

Tabel 1 - ISA-urile versus standardele de audit din SUA – elemente comparative

Aspectul de audit	Standardele emise de ASB/ AICPA	Standardele de audit emise de PCAOB	ISA-urile emise de IAASB
Documentația procedurilor de audit	Îndrumări specifice, prescriptive; o perioadă de cel puțin cinci ani pentru păstrarea documentelor de lucru de audit.	Îndrumări specifice, prescriptive; o perioadă de cel puțin șapte ani pentru păstrarea documentelor de lucru de audit.	Se acordă o mai mare relevanță raționamentului profesional; perioada de păstrare a documentelor de lucru de audit nu este de obicei mai scurtă de cinci ani de la data raportului auditorului.
Considerente privind continuitatea activității	Perioada de evaluare ar trebui limitată la o perioadă de timp rezonabilă, care să nu depășească un an de la data la care sunt auditate situațiile financiare.	Viitorul apropiat, definit ca reprezentând 12 luni.	Viitorul apropiat reprezintă cel puțin, fără a fi limitat la, 12 luni.
Controlul intern asupra raportării financiare	Auditorii trebuie să înțeleagă o entitate și mediul acesteia, inclusiv controalele interne. Cu toate acestea, nu există nicio cerință privind exprimarea unei opinii asupra eficacității controalelor interne ale clientului cu privire la raportarea financiară.	Trebuie efectuat un audit „integrat”, astfel încât auditul să poată exprima o opinie asupra eficacității controalelor interne ale clientului cu privire la raportarea financiară.	Auditorul testează controalele pentru a determina dacă acestea sunt adecvate și funcționale. Nu există nicio cerință privind exprimarea unei opinii asupra eficacității controalelor interne ale clientului cu privire la raportarea financiară.
Evaluarea riscurilor	Abordarea ASB tinde către un standard separat privind fraudă (SAS 99, <i>Luarea în considerare a fraudei într-un audit al situațiilor financiare</i>); un standard separat acordă o mai mare relevanță fraudei decât includerea acesteia în standardele de evaluare a riscurilor.	Înainte de emiterea standardelor privind evaluarea riscurilor, procedurile de audit nu erau la fel de specifice ca cele prevăzute în ISA-uri. Noile standarde de audit emise de PCAOB abordează acum procedurile de audit specifice care trebuie evaluate, de la etapele inițiale de planificare a auditului până la evaluarea rezultatelor auditului.	Sunt prevăzute proceduri specifice de evaluare a riscurilor în vederea obținerii unei înțelegeri ample a entității și a mediului său, pentru a se putea identifica riscurile de denaturare semnificativă.
Utilizarea unui alt auditor	Într-un raport de audit privind „împărțirea responsabilității”, auditorul principal se referă la activitatea prestată de un alt auditor.	Într-un raport de audit privind „împărțirea responsabilității”, auditorul principal se referă la activitatea prestată de un alt auditor.	ISA-urile nu îi permit auditorului principal să facă referințe la activitatea unui alt auditor.

CONVERGENȚA STANDELOR PE PLAN MONDIAL

Convergența standardelor utilizate de către auditori este critică pentru evoluția unui sistem financiar solid, la nivel mondial.

Pentru a se bucura de toate beneficiile și pentru a gestiona corect ris-

curile aferente apartenenței la o economie globală, națiunile trebuie să ia în considerare importanța unor principii și elemente măsurabile, consecvente și comparabile.

Convergența reglementărilor la nivel global înseamnă atingerea unui nivel al standardelor capabil să confere calitate practicilor din toate țările, asigurarea unui mediu propi-

ce competiției internaționale și îmbrățișarea unor acorduri și aranjamente consecvente și adecvate sectoarelor de activitate importante la nivel mondial, care sunt din ce în ce mai mult interconectate.

Atingerea unei convergențe a reglementărilor la nivel mondial poate veni cu soluții la problemele puse pe afiș de către criza financiară glo-

bală și poate contribui la o mare siguranță economică și stabilitate financiară. Convergența presupune sprijinul unei game ample de părți cheie interesate – de exemplu, politicieni, guverne naționale, organisme de reglementare și organizații profesionale – la nivel național, regional și internațional.

În cazul profesiei contabile și de audit, convergența presupune:

- Elaborarea unor standarde de calitate, care să poată fi acceptate pe plan internațional, emise de normalizatori globali, care să ia în considerare aranjamentele de normalizare comune aferente sectoarelor privat și public;
- Adoptarea și implementarea consecventă a acestor standarde, la nivel național (de către guverne, instituții responsabile, organisme de reglementare etc.), acceptând faptul că vor trebui modificate cadrele juridice din anumite jurisdicții; și
- Încheierea unor acorduri de reglementare, dacă va fi cazul, consecvente pe plan mondial, având la bază principiile cooperării și recunoașterii reciproce.

Deși țările în curs de dezvoltare și economiile emergente s-ar putea să se confrunte cu mai multe impedimente legate de convergența standardelor internaționale, chiar și economiile dezvoltate și piețele mature se pot lovi de dificultăți, principalele fiind legate de mediul legal și de reglementare, cerințele contractuale și aranjamentele necesare pe piață.

Costurile asociate modificărilor legislației curente, a sistemelor și acordurilor în curs pot fi destul de ridicate, dar acestea ar trebui privite în lumina beneficiilor pe termen lung ale consecvenței și rezultatelor globale.

Desigur, convergența nu se poate realiza brusc, într-o singură etapă, care ar zguduï puternic orice sistem financiar, indiferent de gradul său de dezvoltare, ci ar fi necesară o abordare în etape, pe o perioadă mai lungă de timp, adaptată fiecărei jurisdicții individuale.

Federația Internațională a Contabililor (IFAC, care reunește 179 de organisme membre și asociate din 130 de țări și jurisdicții, reprezentând aproximativ 2,5 milioane de profesioniști contabili) consideră că este necesară o adoptare și o implementare globală consecventă a standardelor de raportare financiară, audit, asigurare, contabilitate a sectorului public, educație și etică – inclusiv a cerințelor de independență aplicabile auditorilor.

ADOPTAREA STANDARDELOR INTERNA- ȚIONALE ȘI POZIȚIA CAFR REFERITOARE LA CONVERGENȚĂ

Camera Auditorilor Financieri din România, organism membru cu drepturi depline al IFAC, a adoptat

ISA-urile încă de la înființarea sa, preluându-le ca atare, fără modificări sau adăugiri. În practica de audit financiar din țara noastră, Standardele Internaționale de Audit sunt obligatorii în derularea tuturor misiunilor de audit.

În urma acordului primit de la IFAC, CAFR traduce în limba română și publică periodic standardele internaționale în vigoare, emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare (IAASB). *Manualul de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire, Alte Servicii de Asigurare și Servicii Conexce*, ediția 2012 este cea mai recentă versiune în vigoare, publicată de CAFR în limba română, în aprilie 2013.

Împărtășind obiectivele organismelor internaționale din care face parte (IFAC, Federația Europeană a Contabililor, Federația Internațională a Experților Contabili Francofoni), Camera Auditorilor Financieri din România susține necesitatea convergenței internaționale în domeniul standardelor de audit, promovând nevoia adoptării ISA-urilor la nivelul Uniunii Europene.

Bibliografie

Lindberg, Deborah & Seifert, Deborah, *O comparație între standardele de audit din SUA și Standardele Internaționale de Audit*, CPA Journal (Aprilie 2011), pag. 17-21, accesabil la <http://viewer.zmags.com/publication/5f3fab68#/5f3fab68/22>

Studiul derulat de Comisia Europeană privind Evaluarea diferențelor dintre Standardele Internaționale de Audit (ISA) și standardele Consiliului de Supraveghere a Contabilității Companiilor Publice din SUA (PCAOB), 20 iulie 2009, accesabil la

http://ec.europa.eu/internal_market/auditing/isa/index_en.htm#maincontentSec2

http://www.aicpa.org/InterestAreas/FRC/AuditAttest/DownloadableDocuments/Clarity/Substantive_Differences_ISA_GASS.pdf

Secțiunea dedicată IAASB de pe site-ul IFAC: <http://www.ifac.org/auditing-assurance>

Ce așteaptă tinerii profesioniști de la organizațiile profesionale

Ana Maria Lupu, expert relații internaționale, CAFR

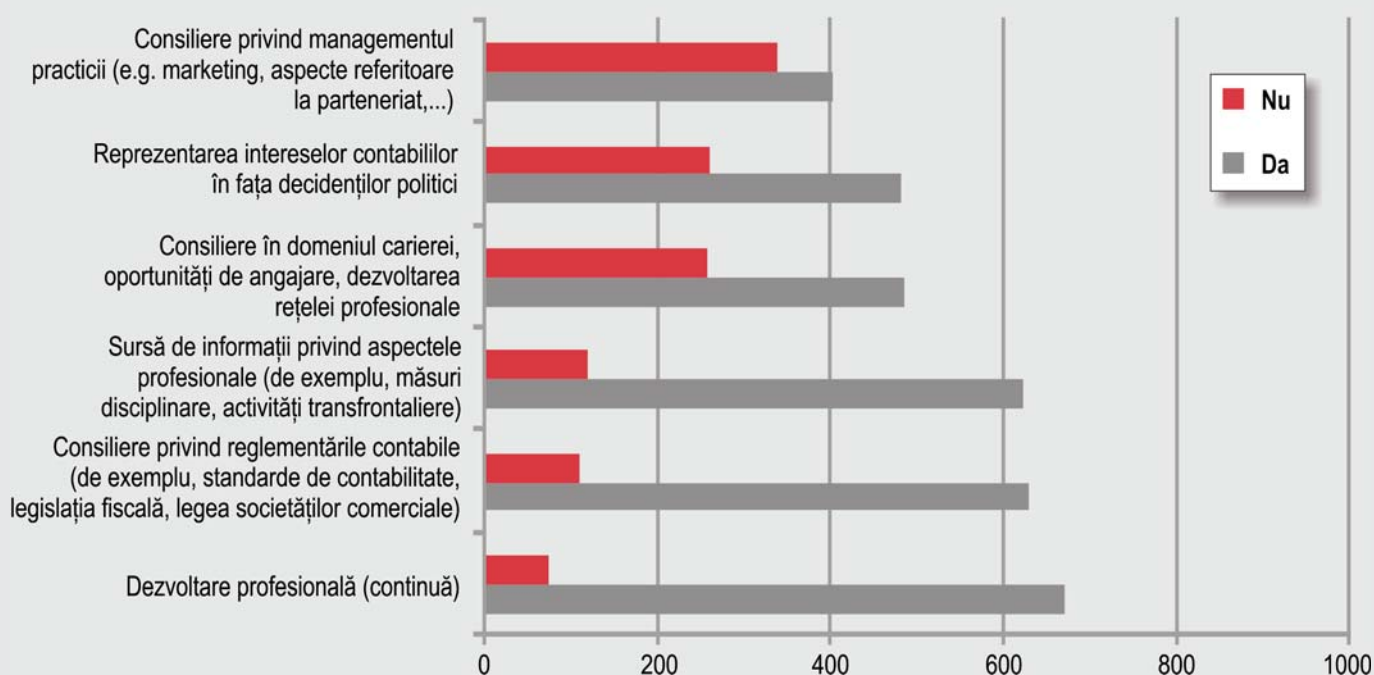
În contextul preocupării FEE pentru “Viitorul organizațiilor profesionale”, în perioada noiembrie-decembrie 2013, organismul profesional european, beneficiind de sprijinul organismelor profesionale naționale, a lansat chestionarul cu tema “Ce așteaptă tinerii profesioniști de la organizațiile profesionale?”. Chestionarul s-a adresat tinerilor

profesioniști stagiași și celor care au obținut calificarea profesională în ultimii 5 ani și a vizat așteptările pe care tinerii profesioniști le au de la organisme profesionale și serviciile acestora de care profesioniștii sunt cel mai interesați.

La chestionar au răspuns 738 de persoane din 30 de țări. Din România s-au trimis 104 de răspun-

suri (14% din numărul total), țara noastră situându-se astfel pe locul doi în funcție de numărul de participanți la chestionar. Camera Auditorilor Financiari din România a promovat acest chestionar în rândul membrilor săi prin postarea pe site-ul Camerei a știrii privind acest demers al FEE, precum și prin transmiterea prin e-mail a unei soli-

Figura 1 - Ce servicii oferite de o organizație profesională ați folosi? Global

citări pentru participarea la acest studiu tuturor stagiarii Camerei, precum și auditorilor care au obținut calitatea profesională în ultimii 5 ani.

Peste 81% din respondenți au avut vârste sub 38 de ani, iar media de vârstă a respondenților din România a fost de 37 de ani.

Peste 90% dintre respondenți (atât la nivel european, cât și în România) au declarat că preconizează să utilizeze serviciile oferite de o organizație profesională.

Opțiunile privind tipurile de servicii oferite de o organizație profesională sunt ilustrate în **Figurile 1 și 2**.

Spre deosebire de tendința înregistrată la nivel european, profesioniștii din România au plasat pe locul 4 în topul serviciilor oferite de o organizație profesională *serviciile de consiliere privind managementul practicii (e.g. marketing, aspecte*

referitoare la parteneriat,...), exprimând astfel dorința de structurare a profesiei pe baze independente și eficiente.

Peste 90% din tinerii profesioniști români care au răspuns la acest chestionar consideră că o organizație profesională oferă valoare în dezvoltarea carierei și că nu își pot imagina dezvoltarea profesională fără sprijinul organizațiilor profesionale. Aceste date arată că tinerii profesioniști apreciază eforturile depuse de organizațiile profesionale pentru sprijinirea membrilor lor și pentru dezvoltarea și perfecționarea lor profesională.

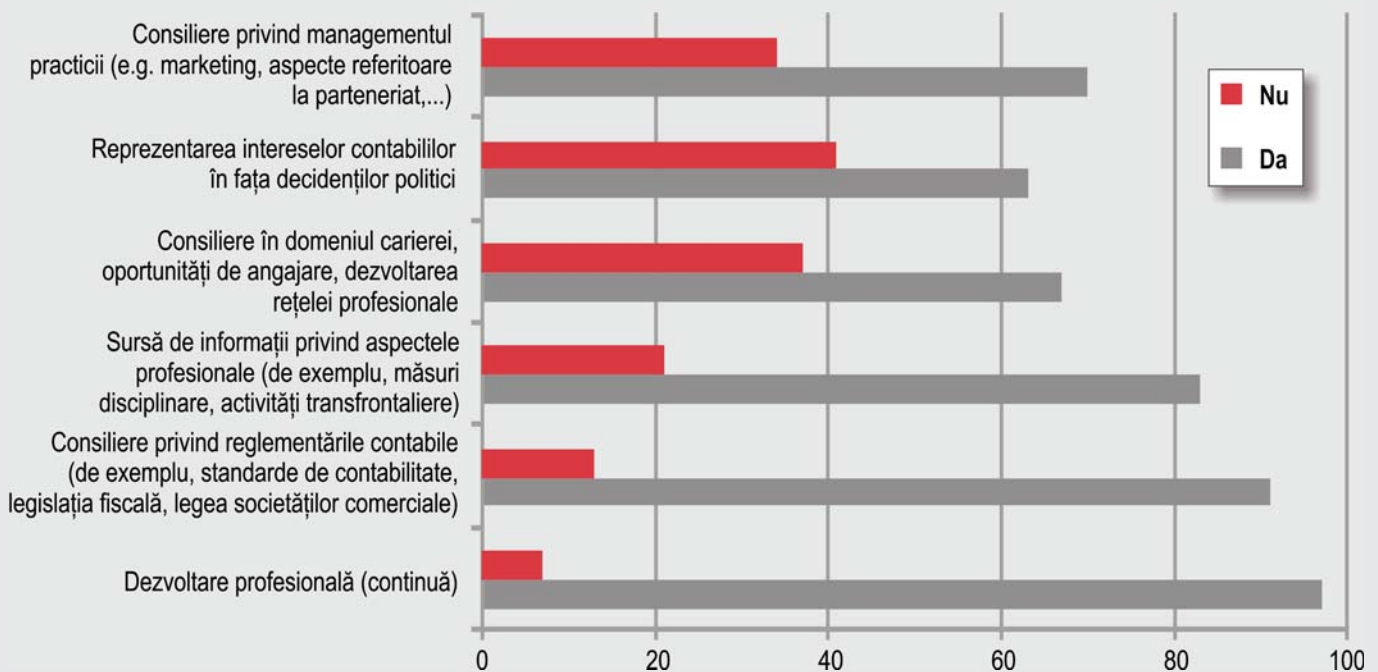
Camera Auditorilor Financiari din România va continua eforturile sale susținute de a rămâne o organizație profesională relevantă pentru Generația Y, adaptându-se la cerințele de eficiență, viteză, accesibilitate și adaptabilitate ale acesteia.

Sursă bibliografică

http://www.fee.be/index.php?option=com_content&view=article&id=1373:what-do-young-european-professional-accountants-expect-from-professional-organisations-a-5-minute-fee-survey&catid=49:general

Figura 2 - Ce servicii oferite de o organizație profesională ați folosi? Răspunsurile din România

Planificarea unui audit al situațiilor financiare

Lisa Weaver, examinator ACCA

Planificarea eficientă va concentra atenția auditorului profesionist asupra unor zone-cheie ale auditului și va asigura alocarea unor resurse suficiente misiunii. Planificarea ar trebui să aibă drept rezultat un audit bine direcționat și supravegheat și, în final, o bună planificare va reduce riscul auditului.

Auditorii profesioniști vor putea să își desfășoare activitatea cu un mai mare succes dacă vor cunoaște aspectele de ansamblu legate de planificarea auditului. Prin urmare, acest articol trece în revistă principalele dispoziții și îndrumări din ISA 300, Planificarea unui audit al situațiilor financiare.

Când are loc planificarea auditului?

În mod normal, este rezonabil să presupunem că planificarea are loc în partea de început a unei misiuni de audit. Totuși, în conformitate cu ISA 300, planificarea nu ar trebui să fie văzută drept o parte distinctă și separată a auditului în ansamblul său. Planificarea începe adesea imediat după sau împreună cu finalizarea auditului anterior, de exemplu, printr-o analiză a aspectelor care au fost discutate cu membrii conducerii, cum ar fi deficiențele controalelor sau erorile neajustate. Astfel de aspecte sunt relevante pentru auditul din anul următor și trebuie avute în vedere în cadrul planificării.

În mod similar, planul de audit poate fi revizuit pe măsură ce auditul avansează și nu ar trebui privit ca fiind fix odată ce etapa principală de planificare

se încheie. De exemplu, în cursul auditului poate avea loc un eveniment semnificativ, ceea ce înseamnă că planul de audit trebuie să fie modificat.

Natura și amploarea activităților de planificare depind de dimensiunea și complexitatea clientului de audit, de experiența anterioară a firmei de audit cu acel client și de orice modificări ale circumstanțelor care pot avea loc pe parcursul auditului.

Activități preliminare

ISA 300 conține o dispoziție conform căreia auditorul trebuie să întreprindă următoarele activități la începutul misiunii curente de audit:

- ☞ Realizarea de proceduri privind continuarea relației cu acel client și a misiunii specifice de audit.
- ☞ Evaluarea conformității cu dispozițiile etice relevante,

inclusiv cu cele privind independența.

- ☞ Stabilirea unui nivel de cunoaștere a termenilor misiunii.

Aceste dispoziții sunt incluse și în ISA 220 *Controlul calității pentru un audit al situațiilor financiare* și ISA 210 *Convenirea asupra termenilor misiunii de audit* și ne reamintesc faptul că planificarea este o activitate mai complexă decât simpla cunoaștere a activității și realizarea unei evaluări a riscului.

Strategia de audit și planul de audit

ISA 300 prevede că activitățile de planificare a auditului trebuie:

- ☞ să stabilească strategia generală de audit pentru misiune
- ☞ să elaboreze un plan de audit.

Strategia de audit

Strategia de audit stabilește, în termeni generali, modul în care trebuie să se desfășoare auditul și stabilește domeniul de aplicare, momentul de realizare și direcția auditului. Strategia de audit ghidează mai apoi elaborarea planului de audit, care conține răspunsurile detaliate la evaluarea riscului realizată de către auditor. Un principiu de bază al planificării auditului în conformitate cu ISA Clarificate este acela că planul de audit trebuie să conțină răspunsuri detaliate la riscurile specifice identificate în procesul de cunoaștere a entității auditate.

ISA 300 prevede că auditorul trebuie să ia în considerare aspecte specifice atunci când stabilește strategia de audit și oferă, în anexa sa, o listă de aspecte frecvente care trebuie avute în vedere. Aceste aspecte sunt discutate în continuare.

Identificarea caracteristicilor misiunii care îi definesc domeniul de aplicare

Unele misiuni de audit au caracteristici specifice care arată că auditul are un domeniu de aplicare mai larg decât auditul altor entități. De exemplu, o misiune de audit al unui grup sau auditul unei companii multinaționale vor avea, ambele, domenii de aplicare mai largi decât auditul unei entități mici, conduse de proprietarul său. De asemenea, sunt relevante aspecte precum posibilitatea de a utiliza activitatea auditorilor interni, necesitatea de a contacta organizații externe de prestare a serviciilor și efectul IT-ului asupra procedurilor de audit. Domeniul de aplicare este, de asemenea, influențat de cadrul general aplicabil de raportare financiară, de natura activității entității auditate, de existența operațiunilor în diver-

se segmente de activitate, de activitățile lucrative desfășurate și de disponibilitatea personalului și a informațiilor clientului.

Identificarea obiectivelor de raportare ale misiunii pentru a planifica desfășurarea în timp a auditului și natura comunicărilor necesare

Cerințele de raportare vor varia de la un audit la altul. De exemplu, unele entități au cerințe suplimentare de raportare pentru a respecta reglementările de guvernare corporativă sau dispozițiile specifice domeniului de activitate, iar auditorul trebuie să cunoască aceste cerințe de la începutul auditului. Trebuie avută în vedere natura celorlalte comunicări care ar putea fi necesare pe parcursul auditului, cum ar fi stabilirea legăturii cu auditorii componentelor și comunicările

cu membrii conducerii și cu cei însărcinați cu guvernarea.

Luarea în considerare a factorilor care, potrivit raționamentului profesional al auditorului, sunt semnificativi pentru direcționarea eforturilor echipei de audit

Strategia trebuie să aibă în vedere aspecte ce țin de controlul calității, cum ar fi modul în care sunt gestionate, direcționate și supervizate resursele, când se preconizează că vor avea loc întâlnirile cu echipa pentru informare și interogări, modul în care se preconizează că vor avea loc revizuirile managerului și ale partenerului misiunii (de exemplu, la locul de desfășurare a misiunii sau în afara acestuia) și dacă se realizează revizuirile ale controlului calității misiunii.

Luarea în considerare a rezultatelor activităților preliminare misiunii și a informațiilor obținute în cursul altor misiuni

Aceasta include evaluarea inițială a pragului de semnificație, riscurile identificate din activități preliminare, cum ar fi riscul de fraudă, evenimente semnificative care au avut loc în perioada scursă de la ultimul audit în cadrul entității sau al sectorului de activitate în care aceasta își desfășoară activitatea, precum și rezultatele auditărilor anterioare care au presupus evaluarea eficienței funcționării controlului intern, inclusiv natura deficiențelor identificate și acțiunile întreprinse pentru a le contracara. Este posibil ca firma de audit să presteze și

alte servicii pentru client, servicii care ar putea fi relevante pentru determinarea strategiei de audit, de exemplu, revizuirile ale planurilor de afaceri sau prognoze ale fluxurilor de trezorerie.

Stabilirea naturii, plasării în timp și a amplitudinii resurselor necesare pentru realizarea misiunii

Unul dintre principalele obiective ale elaborării strategiei de audit este alocarea eficientă a resurselor în cadrul echipei de audit, de exemplu, utilizarea specialiștilor în anumite domenii ale auditului sau crearea unei echipe de auditori foarte experimentați pentru o misiune de audit cu un potențial de risc crescut. Dacă auditul se realizează sub presiunea timpului din cauza unui termen limită scurt, atunci va fi necesară alocarea mai multor resurse pentru a avea certitudinea că sunt finalizate toate activitățile de audit necesare și că acestea pot fi revizuite în timp util pentru respectarea termenului limită.

Planul de audit

ISA 300 prevede că, odată ce a fost stabilită strategia generală de audit, poate fi elaborat un plan de audit pentru a se aborda diversele aspecte identificate în strategia generală de audit, luând în considerare necesitatea de a atinge obiectivele de audit prin utilizarea eficientă a resurselor auditorului. Stabilirea strategiei generale de audit și a planului detaliat de audit nu sunt neapărat procese de sine stătătoare sau secvențiale, ci sunt strâns interconectate, deoarece modificări ale unui proces pot avea drept consecință modificări și ale celuilalt.

Prin urmare, nu este obligatoriu ca strategia de audit să fie întocmită și finalizată înainte de proiectarea planului de audit, iar în practică este uzual ca ambele să fie elaborate împreună.

Planul de audit este un program detaliat care oferă instrucțiuni cu privire la modul în care se va desfășura fiecare aspect al auditului. Cu alte cuvinte, planul de audit detaliază procedurile specifice care trebuie realizate pentru a implementa strategia și pentru a finaliza auditul.

ISA 300 oferă îndrumări cu privire la aspectele care trebuie incluse în planul de audit, arătând că planul de audit trebuie să descrie:

- ☞ natura, plasarea în timp și amploarea procedurilor planificate pentru evaluarea riscului
- ☞ natura, plasarea în timp și amploarea procedurilor suplimentare de audit planificate la nivelul afirmațiilor
- ☞ alte proceduri de audit planificate care sunt necesare pentru ca misiunea să fie conformă cu ISA-urile.

În general, un plan de audit va include secțiuni care se referă la cunoașterea activității, la procedurile de evaluare a riscului, la procedurile de audit planificate, adică răspunsurile față de riscurile identificate și alte proceduri obligatorii de audit.

Modificarea strategiei de audit și a planului de audit

Strategia de audit și planul de audit nu sunt fixe odată cu încheierea etapei de planificare a auditului. Este important ca

ambele să fie actualizate și modificate conform necesităților, pe măsură ce auditul avansează. De exemplu, ca urmare a unor evenimente neașteptate sau a unor modificări ale unor condiții, este posibil ca auditorul să fie nevoit să modifice strategia generală de audit și planul de audit, rezultând astfel natura, plasarea în timp și amploarea procedurilor suplimentare de audit, pe baza aprecierii revizuite a riscurilor evaluate.

Acesta poate fi cazul atunci când în atenția auditorului intră informații care diferă semnificativ de informațiile disponibile atunci când auditorul a planificat procedurile de audit, de exemplu, după ce planificarea de audit a fost inițial încheiată se produce un eveniment care aruncă îndoiele asupra ipotezei de continuitate a activității. Sau, în urma realizării procedurilor planificate de audit, este posibil să apară informații suplimentare care ar putea determina auditorul să modifice evaluarea inițială a riscului sau nivelul pragului de semnificație funcțional pentru întreg auditul sau pentru o parte a acestuia.

Documentație

ISA 300 prevede că, pe lângă o documentare detaliată a strategiei de audit și a planului de audit, este necesar un registru al modificărilor semnificative aduse strategiei de audit și planului de audit.

Documentația este deosebit de importantă, deoarece deciziile cheie cu privire la modul în care auditul va fi realizat sunt incluse în strategia de audit și în planul de audit. Documentația ar trebui, prin urmare, să

includă reacția auditorului la orice modificări semnificative care au loc pe parcursul auditului, așa cum s-a arătat mai sus.

Strategia de audit și planul de audit nu trebuie documentate într-un anumit fel. Unele firme de audit utilizează minute, altele listele de verificare. Unele utilizează documentație standardizată, cum ar fi programele standardizate de audit, în timp ce altele își creează o formă specifică de documentație pentru fiecare misiune de audit.

Forma documentației nu contează atâta timp cât ea oferă o înregistrare clară a modului în care auditul a fost planificat.

Conducerea, supravegherea și revizuirea

ISA 300 prevede ca auditorul să planifice natura, plasarea în timp și amploarea conducerii și supravegherii membrilor echipei misiunii, precum și revizuirea activității lor.

Este deosebit de important ca planul de audit să includă detalii cu privire la modul de realizare a supravegherii și revizuirii pe parcursul auditului, pentru a se realiza un audit de o înaltă calitate. Supravegherea și revizuirea inadecvate pot determina echipa de audit să facă greșeli, de exemplu, să selecte-

ze elementele necorespunzătoare pentru eșantionare sau să nu poată trage concluzii pe baza procedurilor de audit realizate.

Cantitatea detaliilor incluse în planul de audit referitoare la supraveghere și revizuire depinde de factori precum dimensiunea și complexitatea entității auditate, riscul evaluat de apariție a unor denaturări semnificative și de capacitățile și competența membrilor echipei de audit.

Considerații suplimentare în misiunile de audit inițiale

Secțiunea finală a ISA 300 se referă la misiunile inițiale de audit și prevede ca auditorul să realizeze proceduri de acceptare a clientului și misiunii (prevăzute și de ISA 220) și, de asemenea, că comunice cu predecesorul său, atunci când a existat o schimbare de auditori, conform dispozițiilor etice relevante. ISA recunosc faptul că, pentru o misiune inițială de audit, este posibil să fie necesar ca auditorul să extindă activitățile de planificare deoarece auditorul nu deține, de obicei, o experiență anterioară cu entitatea care este luată în considerare atunci când se planifică misiunile recurente.

Concluzie

Planificarea unui audit presupune mai mult decât simpla cunoaștere a activității și realizarea evaluării riscului. Planificarea este un proces dinamic, care poate evolua pe parcursul auditului și care ar trebui, întotdeauna, să răspundă modificărilor circumstanțelor entității auditate. Aderarea la dispozițiile ISA 300 ar trebui să aibă drept rezultat un audit bine axat, cu personal adecvat, în care se realizează proceduri de audit relevante și corespunzătoare.

Noile reguli ale Uniunii Europene privind recunoașterea calificărilor profesionale obținute în statele membre

Daniela Ștefănuț, consilier juridic, CAFR
Ana Maria Lupu, expert relații internaționale, CAFR

Cadrul legislativ european privind recunoașterea calificărilor profesionale, instituit prin Directiva 2005/36, a trecut, în perioada 2010-2013, printr-un proces de revizuire și modernizare, în vederea ușurării sarcinii administrative legate de recunoașterea calificărilor profesionale și eliminarea obstacolelor în calea drepturilor cetățenilor UE care au obținut o calificare profesională într-un stat membru și doresc să o presteze în alt sau în alte state membre.

Astfel, la data de **9 octombrie 2013 Parlamentul European a adoptat Directiva 2013/55/CE de modificare a Directivei 2005/36/CE**, iar la 15 noiembrie 2013 aceasta a fost aprobată de Consiliul Europei. La 28 decembrie 2013 Directiva 2013/55/CE a fost publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 354, intrând în vigoare la 17 ianuarie 2014, la 20 de zile de la publicare.

Prezentul articol își propune să prezinte și să comenteze câteva arii stabilite prin Directiva 2013/55/2013 prin care s-au modificat Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și Regulamentul (UE) nr. 1024/2012 pri-

vind cooperarea administrativă prin intermediul Sistemului de informare al pieței interne.

Subiectul este util auditorilor financiari, întrucât prin Directiva 2013/55/CE se lămuresc etapele care urmează a fi parcurse de oricare dintre deținătorii unei calificări profesionale, deci și de auditorii financiari români, care intenționează să-și recunoască calificarea în statele membre ale Uniunii Europene și să profeseze. Se consideră că acest parcurs va fi mai ușor prin obținerea unui card profesional european care va fi eliberat de autoritățile competente.

Între subiectele principale la care face referire Directiva

2013/55/2013 pe care le vom aborda, menționăm:

- ☞ Cardul profesional european
- ☞ Recunoașterea profesională
- ☞ Accesul parțial la o activitate profesională
- ☞ Prestarea temporară de servicii
- ☞ Consolidarea protecției cetățenilor: mecanismul de alertă

Facilitarea mobilității: cardul profesional european

Conform prevederilor Directivei 55/2013/UE, se introduce posibilitatea eliberării unui **card profesional european**, cu

scopul de a facilita recunoașterea calificărilor profesionale. Se consideră că acest document va asigura o recunoaștere mai eficientă și transparentă a calificărilor profesionale, pentru a consolida piața internă și a promova libera circulație a profesioniștilor. Acest card este util în mod special pentru a facilita mobilitatea temporară a deținătorilor unei calificări profesionale și recunoașterea acesteia în conformitate cu sistemul de recunoaștere automată.

Scopul cardului profesional european este de **a simplifica procesul de recunoaștere** și de a genera reduceri de costuri și eficiență în funcționare, în beneficiul profesioniștilor și al autorităților competente.

Potrivit Directivei, „cardul profesional european” reprezintă un **certificat electronic**, care atestă fie faptul că profesionistul a îndeplinit toate condițiile necesare pentru a presta temporar și ocazional servicii într-un alt stat decât cel în care s-a obținut calificarea profesională, denumit stat membru gazdă, fie recunoașterea calificărilor profesionale pentru stabilirea într-un alt stat membru gazdă.

Autoritățile competente din statele membre eliberează titularilor unei calificări profesionale un card profesional european la cererea acestora.

În scopul stabilirii ca profesionist într-un stat membru UE, emiterea unui card profesional european **nu conferă dreptul automat** de a practica o anumită profesie atunci când există cerințe de înregistrare sau alte proceduri de control deja instituite în statul membru gazdă înainte de introducerea cardului

profesional european pentru profesia respectivă.

Solicitările pentru eliberarea unui card european se vor face prin sistem online, prin sistemul IMI, în cadrul căruia autoritățile competente din statele membre cooperează și asigură prelucrarea eficientă și la timp a cererilor de recunoaștere.

Prelucrarea și accesul la datele privind cardul profesional european

Fără a aduce atingere prezumției de nevinovăție, autoritățile competente din statele membre de origine și gazdă actualizează prompt dosarul IMI (informații on-line, disponibile printr-o

platformă electronică, care se pot verifica între statele membre despre o persoană care deține o calificare profesională) corespunzător unui profesionist care deține o calificare profesională, cu informații referitoare la acțiuni disciplinare sau sancțiuni penale relative, la o interdicție sau restricție și care pot avea consecințe asupra desfășurării activităților de către titularul unui card profesional european în temeiul Directivei 2013/55/CE.

Directiva prevede și posibilitatea acordării unui card profesional european pentru prestarea temporară și ocazională de servicii

Recunoașterea profesională

Recunoașterea calificărilor profesionale de către statul membru gazdă permite beneficiarilor să aibă acces, în respectivul stat membru, la aceeași profesie ca cea pentru care sunt calificați în statul membru de origine și să o exercite în statul membru gazdă în aceleași condiții ca și resortisanții acestuia

Atunci când, într-un stat membru gazdă, accesul la o profesie reglementată sau exercitarea acesteia este condiționat(ă) de deținerea unor calificări profesionale determinate, autoritatea competentă a respectivului stat membru acordă solicitanților accesul la respectiva profesie și dreptul de exercitare a acesteia, în aceleași condiții ca acelea pentru resortisanții săi, dacă aceștia dețin un atestat de competență sau titlul de calificare, prevăzut de un al stat membru pentru a avea acces la aceeași profesie sau pentru a o exercita pe teritoriul său.

Atestatele de competență sau titlurile de calificare se elibe-

rează de o autoritate competentă dintr-un stat membru, desemnată în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative ale respectivului stat membru.

Recunoașterea stagiilor practice și importanța diversității în sistemele de învățământ

Domeniul de aplicare al Directivei 55/2013/UE acoperă și pe profesioniștii tineri care încă au de efectuat un stagiu practic pentru a avea acces la profesie, dar păstrează și modelele naționale de educație.

Recunoașterea stagiului profesional nu înlocuiește nicio cerință instituită pentru promovarea unui examen în vederea obținerii accesului la profesia în cauză. Autoritățile competente publică orientări cu privire la organizarea și recunoașterea stagiilor profesionale efectuate într-un alt stat membru sau într-o țară terță, în special cu privire la rolul supraveghetorului stagiului profesional

Directiva nu exclude însă dreptul statului membru gazdă de a impune solicitantului să urmeze

un stagiul de adaptare de cel mult trei ani sau să susțină o probă de aptitudini. Aceste solicitări trebuie motivate de statul membru gazdă, în funcție de nivelul de calificare profesională necesar în statul membru gazdă și pregătirea profesională pe care o deține solicitantul.

Cunoștințe lingvistice

Totodată, profesioniștii care beneficiază de recunoașterea calificărilor profesionale trebuie să aibă cunoștințele lingvistice necesare pentru exercitarea profesiei în statul membru gazdă.

Verificarea cunoștințelor lingvistice este, de asemenea, consolidată pentru profesiile medicale, cu implicații în siguranța pacientului.

Principiile comune de formare

Principiile comune de formare prevăzute de Directiva 55/2013/UE permit noilor profesii să beneficieze de recunoaștere automată a calificărilor profesionale, printr-o procedură de recunoaștere mai rapidă și mai simplă. Profesiile interesate ar putea beneficia de recunoașterea automată pe baza unui set comun de cunoștințe, aptitudini și competențe sau pe baza unui test comun care să evalueze capacitatea profesioniștilor de a exercita o anumită profesie.

Reglementarea restrictivă a calificărilor profesionale are același efect asupra mobilității profesionale ca și discriminarea pe motive de naționalitate. Recunoașterea calificărilor obținute în alt Stat membru a devenit, astfel, fundamentul Pieței Unice.

După cum s-a subliniat în

Strategia Europa 2020 și în Legea Pieței Unice, mobilitatea profesională este un element-cheie al competitivității europene.

Procedurile greoaie și neclare pentru recunoașterea calificărilor profesionale au fost identificate în Raportul Cetățeniei UE 2010 (link: http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/com_2010_603_ro.pdf), ca unul din principalele obstacole pe care cetățenii UE le întâmpină în viața de zi cu zi, atunci când își exercită drepturile, în temeiul legislației europene, dincolo de granițele naționale.

Directiva 55/2013/UE privind calificările profesionale consolidează poziția Uniunii Europene în cadrul negocierilor internaționale comerciale, făcând mai ușoară convergența de reglementare și permițând cetățenilor UE să obțină un mai bun acces pe piața muncii în țările terțe din UE.

În sensul Directivei, „un test comun de formare” înseamnă o probă de aptitudini standardizată, disponibilă în toate statele membre participante și rezervată deținătorilor unei anumite calificări profesionale.

Accesul parțial la o activitate profesională

Potrivit prevederilor Directivei 2013/55/CE, autoritatea competentă a statului membru gazdă poate acorda acces parțial, de la caz la caz, la o activitate profesională pe teritoriul său, dacă sunt întrunite următoarele condiții:

(a) profesionistul este calificat pe deplin pentru a exercita în statul membru de origine activitatea profesională pen-

tru care solicită accesul parțial în statul membru gazdă;

- (b) diferențele ca atare dintre activitatea profesională exercitată legal în statul membru de origine și profesia reglementată în statul membru gazdă sunt atât de mari încât aplicarea de măsuri de compensare ar însemna să se ceară solicitantului să urmeze întregul program de educație și formare cerut în statul membru gazdă pentru a avea acces deplin la profesia reglementată în statul membru gazdă;
- (c) activitatea profesională poate fi separată în mod obiectiv de alte activități care intră în cadrul profesiei reglementate în statul membru gazdă.

Prestarea temporară

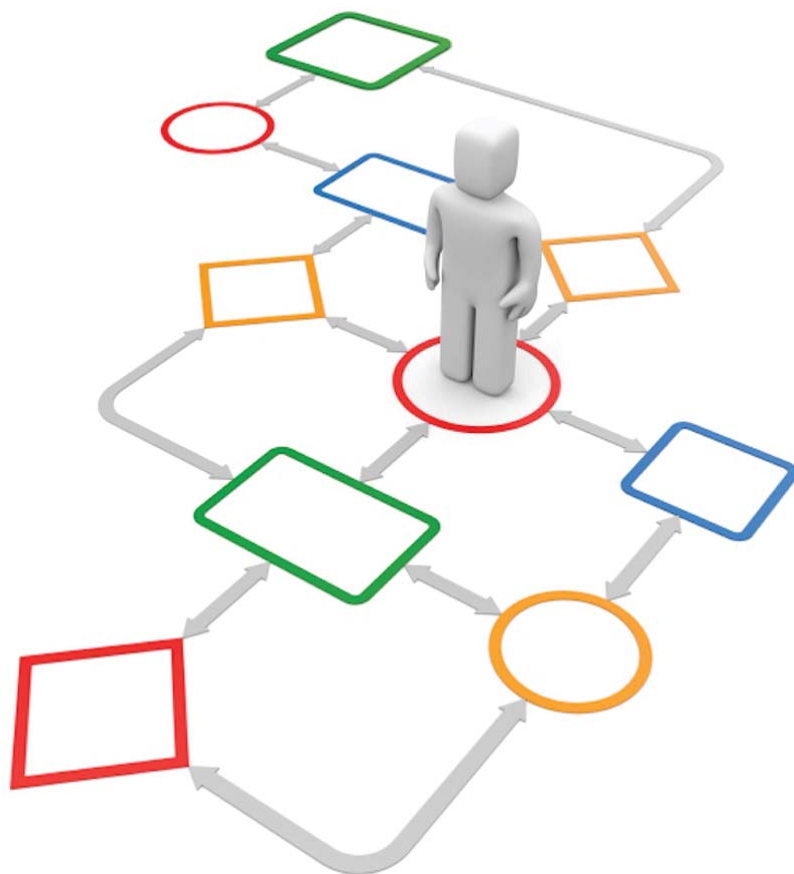
Directiva 2013/55/2013 prevede posibilitatea prestării temporare a serviciilor în alt stat membru decât statul de origine. În interesul protejării consumatorilor locali în statul membru

gazdă, prestarea temporară sau ocazională de servicii în statul membru trebuie să facă obiectul unor garanții, în special al unei cerințe de cel puțin un an de experiență profesională în ultimii zece ani care precedă prestarea serviciilor, atunci când profesia nu este reglementată în statul membru de origine.

Consolidarea protecției cetățenilor: mecanismul de alertă

Directiva 55/2013/UE prevede introducerea unui mecanism de alertă proactiv pentru profesiile din domeniul sănătății și pentru profesioniștii care se ocupă de copii. Autoritățile competente ale unui stat membru vor fi obligate să alerteze autoritățile competente din toate celelalte state membre în privința profesioniștilor din domeniul sănătății cărora li s-a interzis să-și exercite activitatea profesională de către o autoritate publică sau de către o instanță judecătorească.

Autoritățile competente ale statului membru gazdă și ale statului membru de origine fac

schimb de informații referitoare la măsuri disciplinare sau sancțiuni penale impuse sau orice alte circumstanțe specifice grave care pot avea consecințe asupra desfășurării activităților în temeiul articolului 4e din Directiva 2013/55/CE.

Proceduri prin mijloace electronice

Statele membre se asigură că toate cerințele, procedurile și formalitățile legate de accesul la aspecte reglementate de directivă pot fi îndeplinite cu ușurință, de la distanță și prin mijloace electronice, prin intermediul ghișeiului unic relevant sau al autorităților competente relevante. Aceasta nu împiedică autoritățile competente ale statelor membre să solicite ulterior copii certificate, în cazul în

care există îndoieli justificate și atunci când este strict necesar.

Precizări finale privind mecanismul de punere în aplicare a Directivei 2013/55/CE

Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma Directivei până la **18**

ianuarie 2016. După ce România va transpune Directiva 2013/55/CE și Camera Auditorilor Financiarilor din România va modifica legislația proprie pentru recunoașterea calificării de auditor financiar, în sensul celor cuprinse în acest articol.

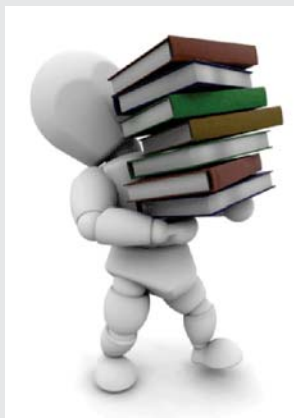
Statele membre notifică Comisiei până la 18 ianuarie 2016 o listă a profesiilor reglementate existente, specificând activitățile acoperite de fiecare profesie și o listă a formelor de educație și formare reglementate și de formare cu structură specială menționate.

Până la 18 ianuarie 2019 și ulterior din cinci în cinci ani, Comisia Europeană va publica un raport privind punerea în aplicare a prezentei directive.

Prevederile Directivei 2013/55/CE se aplică tuturor profesiilor reglementate la nivelul UE, iar acolo unde, pentru anumite domenii de activitate, există Directive sectoriale, de exemplu Directiva 2006/43/CE privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate (<http://eur-lex.europa.eu/ro/index.htm>), se vor aplica în conformitate cu prevederile legale prevăzute de către toate Directivele Europene care creează un cadru legislativ pentru acel sector de activitate.

Referințe bibliografice

Directiva 2006/43/CE, accesibil la <http://eur-lex.europa.eu/ro/index.htm>.
 Directiva 2013/55/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 354, accesabilă la: <http://eur-lex.europa.eu/ro/index.htm>
 Raportul Cetățeniei UE 2010, accesibil la: http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/com_2010_603_ro.pdf
 Strategia Europa 2020: http://ec.europa.eu/europe2020/index_ro.htm

Examen pentru atribuirea calității de auditor financiar

Camera Auditorilor Financiari din România organizează, în luna mai 2014, examenul de competență profesională pentru atribuirea calității de auditor financiar.

Datele de organizare:

- ▶ Proba scrisă (I) – sâmbătă, 10 mai 2014
- ▶ Proba grilă (II) – duminică, 11 mai 2014
- ▶ Proba practică (III) – sâmbătă, 17 mai 2014

Perioada de înscrieri: 14 aprilie 2014 – 30 aprilie 2014

Detalii privind formalitățile de înscriere la examen se regăsesc pe site-ul CAFR: www.cafr.ro, secțiunea: **Stagiari → Examen de competență profesională**

